

PLATİN DIGITAL TREND

PLATİN Dergisi'nin ücretsiz ekidir
Şubat 2018

TEKNOLOJİDE
YENİ
KIRILMALARIN
YAŞANACAĞI
2018 YILINA
CIO'LARIN
GÖZÜNDEN
BAKIŞ...

eLogo GENEL MÜDÜRÜ **BAŞAK KURAL:**

"MÜŞTERİ MERKEZLİ E-DÖNÜŞÜMÜN LİDERİYİZ"

HİZMET VERDİĞİ 14 BİNE YAKIN MÜŞTERİSİ VE YÜZDE 25'LİK PAZAR PAYIYLA eLogo,
70'İ AŞKIN E-DÖNÜŞÜM ENTEGRATÖRÜ ARASINDA LİDER KONUMDA

**İŞ BANKASI'NDA DİJİTALLEŞME
DEVAM EDİYOR**

**E-DÖNÜŞÜM, E-İRSALİYE İLE
İVME KAZANIYOR**

**ZEKİ VE ANALİTİK REKABETE
HAZIR MISINIZ?**

NetteFatura ile içiniz de rahat, cebiniz de!

İşNet NetteFatura ile faturalarınızı elektronik olarak düzenleyin, iletin, arşivleyin.

Hem maliyetinizi azaltın
hem de hız kazanın.

PLATİN İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

ISSN 1301-6288

Atatürk Mahallesi Bahariye Cad. No:31
Küçükçekmece 34307 İstanbul
Tel: 0212 473 20 00
www.platinonline.com

TürkMedya

T MEDYA YATIRIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Oya Yalman Yayın Yönetmeni

Bahar Akgün Yazı İşleri Müdürü
Duygu Sayiner Konular Editörü
Dalida Özatay Erus Editör
Mustafa Gündoğdu Editör
Meral Erdoğan Kreatif Direktör
Serhan Sürücü Görsel Yönetmen
Özkan Özkurt Renk Ayrımı

Özkan Demir Sorumlu Müdür-Yayın Sahibi Temsilcisi

KATKIDA BULUNANLAR

Güldane Taşdemir guldane@tazefikirevi.com
Nuray Şuman nurays@tazefikirevi.com
Tazefikirevi, Digital Trend yayınının stratejik iş ortağıdır

REKLAM GRUBU

Tülay Mutlu Dölen Reklam Grup Başkanı
Eda Yendi Reklam Direktörü
Levent Çolak Reklam Satış Direktörü
Meltem Gürsoy Reklam Satış Grup Müdürü
Erdoğan Genç Bölgeler Reklam Satış Grup Koordinatörü
Erdoğan Günel Rezervasyon Müdürü
rezervasyon@platinonline.com
Tel: 0212 449 30 50

BASKI

Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Akpınar Mah. Hasan Basri Cad. No:4
Sancaktepe/İSTANBUL
Tel: 0216 481 95 50

Yaygın süreli yayındır.

Dergide yayınlanan yazı ve fotoğrafların tüm hakları
T Medya Yatırım Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ne aittir.
İzin alınmaksızın kısmen ya da tümüyle kullanılamaz.

Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
tarafından dağıtılmaktadır.

FIPP
International Federation
of the Periodical Press (IFPP)
Platin Dergisi, FIPP
(The International Federation
of the Periodical Press) üyesidir.

EDİTÖR DUYGU SAYINER

Dijital dünyanın geleceği...

Teknoloji günden güne hızla ilerliyor ve bir yeniliğe adapte olurken başka bir yenilikle tanışıyoruz. Ülke olarak baş döndürücü bir dijital dönüşümden geçtiğimizi söylemek yanlış olmaz. Dijital dünyanın günümüzde son zamanlarda nesnelerin interneti, yapay zeka, iş zekası & analitik, bulut bilişim gibi trendler var. Yapılan tahminlere göre önümüzdeki on yıl içerisinde dünya genelinde 150 milyardan fazla veri sensörü olacak. Bu rakam şu an dünyamızda yaşayan insan sayısından 20 kat daha fazla. Gelecekte her saniye milyonlarca veri üretebileceğimiz bir dünya bizi bekliyor.

Teknoloji dünyasını şekillendirecek eğilimler ve yeniliklerle ilgili tahminlerini açıklayan Citrix'e göre analitik araçları 2018 yılında insanların daha üretken olmasını sağlayacak. Şirketler güvenli dijital çalışma alanının son kullanıcıya, kullanılan cihaz ve ağda mümkün olan en iyi deneyimi sağladığından emin olmak için en güçlü analitik araçları kullanmaları gerektiğini anlayacak. Kullanıcı deneyiminin ve güvenlik analizinin ana hedefi, üretkenlik analizleri olacak.

Yeni dijital trendlerin geleceğine ışık tutan bir diğer öngörü de Dell EMC'ye ait. Şirkete göre, önümüzdeki birkaç yıl içinde yapay zeka, sadece veri düzenlemede değil, veriye göre harekete geçmede de harcadığımız zamanı kısaltacak. İşletmeler, kendileri adına veri odaklı 'düşünme görevlerini' yerine getirmesi için yapay zekadan faydalanarak yeniliklerin kapsamını belirleme, içeriğini tartışma, senaryosunu planlama ve test etme süreçlerini önemli oranda kısaltacak.

2018 yılından başlayarak nesnelerin internetinin can verdiği şehirleri, işletmeleri, evleri ve taşıtları daha fazla görmeye başlayacağız. İşlem gücü maliyetinin düşmesi ve bağlantı maliyetlerinin 0 dolara yaklaşması ile yakın zamanda 100 milyara ve sonra da bir trilyona yakın bağlı cihaza sahip olacağız.

Dijital dünyanın geleceğiyle ilgili haberlerin, öngörülerin, şirketlerin yenilikçi projelerinin yer aldığı Digital Trend dergimizin ilk sayısıyla karşınızdayız. İlerleyen sayılarımızda da teknolojinin nabzını tutmaya devam edeceğiz.

Keyifli okumalar...

Toplu ulaşım şimdi akıllı oldu

Avrupa Birliği'nden 4 milyon Euro Ar-Ge desteği olarak Türk mühendislerce geliştirilen akıllı ulaşım altyapı projesi Elektronik Biletleme Sistemi (ETS) ile cep telefonları artık toplu taşımada bilet gibi kullanılabilir, turnike sıraları son bulacak. Proje 2018 yılı sonu itibarıyla pilot uygulama olarak Kadıköy Aynalık Çeşmesi durağında hayata geçecek. ETS, bir Türk şirketi Elektronet A.Ş.'nin konsorsiyum liderliğinde 5 ülkeden 8 şirket tarafından ortaklaşa yürütülüyor. Elektronik Biletleme Sistemi, otobüs, vapur, metrobüs gibi toplu taşıma araçlarına binerken kullanılan turnike sistemini ortadan kaldırıyor. Ayrıca, ulaşım kartlarındaki 'kontörüm bitti' endişesine ve 'fazla kontörü olan var mı?' arayışına da son veriyor. Yolcular dilerlerse ETS uygulamasını akıllı telefonlarına indirerek, ulaşım

kartı yerine kullanabiliyor, kontörleri bittiğinde ise yine cep telefonları üzerinden mobil uygulama aracılığı ile anında yükleme yapabiliyorlar. Üstelik geçiş sırasında yolcular ulaşım kartlarını ya da cep telefonlarını turnikeye okutmak zorunda kalmıyor. Sistem geçiş yaparken otomatik olarak kişileri algılıyor ve böylelikle turnikeler önünde kalabalığın birikmesi de ortadan kalkıyor. Elektronet A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaptana, "Elektronet, yerli ve milli ATM'den Toplu Taşıma Biletleme ve Elektronik Ücret Tahsilat (EÜTS) Sistemleri'ne kadar farklı sektörler için çeşitli ürünleri tasarlamış ve üretmiş bir teknoloji şirkettir. 2015 yılında başlayan ve 2018 yılı sonunda tamamlanacak projemizin geçiş kontrol, elektronik ücret tahsilat sistemi, yüz tanıma sistemi, büyük veri yönetimi gibi ana

ELEKTRONET A.Ş. YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET KAPTANA

unsurları tamamlandı. Pilot uygulama İstanbul'da yapılacak ve başlangıç olarak Fransa, İsveç ve Romanya'da hayata geçmesi planlanıyor. Avrupa Birliği toplu taşıma standartları desteği alacak olan projemizin 2025 yılı sonuna kadar merkez Avrupa'nın tamamında uygulanabileceğini tahmin ediyoruz" dedi.

World Cities Congress İstanbul'18, 17-19 Nisan'da

Istanbul Büyükşehir Belediyesi'nin organizasyonu ile gerçekleşecek olan World Cities Congress İstanbul, 17-18-19 Nisan'da 19 ülke, 190 şehir, 102 teknoloji üreten firma ve 140'dan fazla konuşmacıya kapılarını açacak. Gelecekte dünyanın nasıl şekilleneceği üzerine fikirlerin, projelerin ve tasarımların ele alınacağı bu dev teknoloji platformunda 10 bini aşkın profesyonel ağırlanacak. Bu yıl 'akıllı şehirlerle tanışım' sloganıyla düzenlenen World Cities Congress İstanbul, Yenikapı Avrasya Gösteri ve Sanat Merkezi'nde gerçekleştirilecek. Teknoloji sağlayıcıları ve kullanıcılarını aynı ekosistem içinde geleceğin şehirleriyle buluşturan dünyanın önde gelen kurum ve isimleri, İstanbul Büyükşehir

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEVLÜT UYSAL

Belediyesi ev sahipliğinde gerçekleşecek World Cities Congress İstanbul'a katılırken, kamu kurumları, Ar-Ge merkezleri, ilçe belediyeleri, teknokentler, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve yeni girişimci-ler de fuarda yerini alıyor. Türkiye'deki akıllı şehir dönüşümüne İstanbul'un öncülük edeceğini kaydeden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Mevlüt Uysal, "Ulaşım, enerji, kamu hizmetleri ve sağlık gibi şehir sakinlerinin en çok ihtiyaç duyduğu alanlarda güçlü bir teknolojik altyapının kullanılıyor olması, İstanbul'u ideal bir akıllı şehir adayı haline getiriyor. Burada gerçekleşecek bir akıllı şehir dönüşümü hem kolay ve verimli olacak hem de tüm Türkiye'ye örnek olacaktır" dedi.

'Hepsi bir arada' ağ ürünleri dönemi başladı

Kısa bir süre öncesine kadar farklı gereksinimler için farklı ağ ürünleri kullanmak zorundaydık. Oysa artık ağ ürünlerinde de birden fazla özelliği bir arada sunan çözümler oluşmaya başladı. İlk önce yönlendirici özellikli modemler hayatımıza girdi. Artık erişim noktası özelliği olan menziller genişleticiler; hem menziller genişleten hem de erişim noktası özelliği olan yönlendiriciler; Wi-Fi menzillerini genişletirken üzerindeki akıllı priz ile kendine bağlanan cihazları akıllı hale getiren ürünler, kısacası bir evin ya da küçük ofisin ağ ihtiyacını tek bir kutuda toplayan 'hepsi bir arada' ağ çözümleri dönemi başladı. Çok geniş ürün yelpazesine sahip olan TP-Link, 'hepsi bir arada' ağ ürünlerinde de öncü konumda.

TP-Link'in satışta olan hemen hemen her menziller genişletici modelinde artık erişim noktası özelliği de yer alıyor. Bu sayede tek bir cihazla iki ihtiyaca çözüm sağlanıyor. Aynı şekilde bazı TP-Link yönlendirici modellerinde birden çok mod (erişim noktası, menziller genişletici vb) bulunuyor. Kullanıcılar gereksinimine göre ürünün ilgili modunu devreye alabiliyor.

Pegasus'un operasyonel süreçleri dijitalleşiyor

Pegasus Hava Yolları, uçuşlarının büyük kısmını gerçekleştirdiği İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı ile operasyonel süreçlerini dijitalleştirmede önemli bir entegrasyona imza attı. Blockchain altyapısı üzerinden hizmet verecek bu entegrasyon çalışması sayesinde, Pegasus'un Uçuş Kontrol Sistemi üzerinden yapılan uçuş tanımları ve güncellemeleri anında İstanbul Sabiha Gökçen

Uluslararası Havalimanı Operasyon Kontrol Merkezi departman çalışanlarının ekranlarına düşecek. Konuyla ilgili açıklamayı yapan Pegasus Hava Yolları Bilgi Teknolojileri Direktörü Barış Fındık, "İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı terminal işletmecisi İSG şirketi ile ortak bir çalışma yaparak operasyonel süreçlerimizin dijitalleştirilmesinde önemli bir adım attık. Kendi kurumsal ara yazılım sistemimiz kullanılarak gerçekleştirilen entegrasyon projemiz kapsamında uçuş operasyonumuz dijitalize edilmiş olacak. Daha garanti ve doğru veri aktarımlarıyla birlikte personel eforlarında da kazanç sağlayacağız" dedi.

Valor çözümleriyle Endüstri 4.0'a entegrasyon

CDT Bilgi Teknolojileri, Endüstri 4.0 entegrasyonunda önemli rol oynayan Valor çözümlerini Türkiye pazarına sundu. Valor çözümleri birbirinden farklı veri altyapısı kullanan, pek çok donanım ve yazılım çözümünün birbiriyle haberleşebilmesini sağlayan bir platform ve bu platform kullanılarak toplanan gerçek zamanlı verilerin değerlendirilmesiyle kendi kendini yöneten bir üretim sistemi sağlıyor.

Yanı sıra Valor çözümleri 'üretim süreci entegrasyon platformu' olarak; yazılım, donanım ve nesnelerin interneti (IoT) teknolojilerini kullanarak üretim hatındaki bilgilerin anında kurumsal kaynak planlama sistemlerine aktarımından üretim hattı performans değerlendirmesine, üretim ve malzeme izlenebilirliğinin artırılmasından kalite kontrol süreçlerinin kolaylaştırılmasına kadar pek çok fayda sağlıyor.

CDT Bilgi Teknolojileri Genel Müdürü Alpay Göğüş, çözümler hakkında şu bilgileri verdi: "Hem sektörde kullanılan pek çok donanım ve yazılımın entegrasyonunu sağlamaya yönelik hazır bir platform sunması hem de IoT, ortak veri paylaşımı ve analitik yetenekler yardımıyla Endüstri 4.0 geçişi için sunulan sağlam bir altyapı olması Valor çözümlerini tercih edilir kılıyor." Göğüş, Valor çözümlerinin PCB tasarım ve üretiminin her aşamasında geleneksel kurumsal kaynak planlama ve üretim-yönetim sistemlerinin yetersiz kaldığı noktalarda devreye girerek bu sistemlerin daha etkin bir biçimde kullanılabilmesini sağladığını belirtti.

CDT BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ ALPAY GÖĞÜŞ

Anadolu Sigorta'dan bireysel siber güvenlik sigortası

Anadolu Sigorta, siber suç kaynaklı muhtemel kayıplara karşı proaktif davranarak önlem alınabilmesini mümkün kılan ve birçok konuda hukuksal koruma sağlayan 'Bireysel Siber Güvenlik Poliçesi'ni geliştirdi. Bireysel Siber Güvenlik Sigortası tüketicileri veri sızıntıları ve ihlallerinin potansiyel hasarlarına karşı koruyor. Bu alanda artan risklere dikkat çeken Anadolu

Sigorta Genel Müdür Yardımcısı Levent Sönmez, "Dünyada siber sigortaların 2013 yılı toplam prim üretimi 1.5 milyar dolardı. 2014 sonunda ise bu rakam 2.5 milyar dolara yükseldi. Burası daha çok ticari ürünlerin bulunduğu ve hızlı büyüme gösteren bir alan. Anadolu Sigorta olarak biz, Türkiye'de siber güvenlik konusunda bireylere yönelik bu kapsamdaki ilk paket ürünü sunduk" dedi.

Poliçe klasik sigortacılık ürünlerinden farklı olarak, sigortalıları sadece zarar gerçekleştikten sonra değil, zararın ve kaybın gerçekleşmesini engellemeye yönelik siber taramalar ve periyodik otomatik raporlama hizmetleriyle de koruyor. Sigorta kapsamında, Kimlik Hırsızlığı, Online Saygınlığa Zarar Verilmesi (E-Reputasyon), E-Alışveriş, Ödeme Araçlarının Çalınması risklerine karşı uzman desteği/danışmanlığı ve hukuksal koruma teminatları sağlıyor.

Mikro Yazılım ve Zirve Yazılım aynı çatı altında

Mikro Yazılım'ın yüzde 100 hissesini satın alan DST Teknoloji'nin, yine aynı sektörde faaliyet gösteren Zirve Yazılım'ı satın almak için anlaşmaları imzaladığı duyuruldu. İşlemlerin tamamlanması için Rekabet Kurumu onayı beklenirken, bundan böyle Mikro Yazılım ve Zirve Yazılım'ın aynı çatı altında faaliyet gösterecekleri bildirildi. Mikro Yazılım ve Zirve Yazılım aynı çatı altında; ama, ayrı ayrı kendilerine ait farklı kurumsal

kimlikleri, ürün ailesi, bayi yapısı ve iş modeli ile yoluna devam edecekler. Bunun yanı sıra; iki lider şirketin aynı çatı altında buluşması, Ar-Ge, inovasyon ve yeni yatırımlarda güç birliği yapacakları anlamını taşıyor. İki şirketin aynı çatı altındaki güçlü iş birliğinin bir sonucu olarak, kullanıcı deneyimini zenginleştiren ve birbirini tamamlayan uçtan uca çözümler geliştirmesi ve var olan portföylerini ileri taşımaları hedefleniyor.

Boğaziçi ile MIT kuantum bilgisayar için ortak çalışacak

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. İLKE ERCAN

Boğaziçi Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. İlke Ercan kuantum bilgisayar, Optik Mikro-Halka Rezonatörlerinin Bilgi-İşlem Enerji Limitleri başlıklı projesiyle Boğaziçi Üniversitesi'nin MIT ile ortak oluşturduğu Çekirdek Fon'dan kabul aldı. Ercan, konuyla ilgili olarak yaptığı değerlendirmede şu anda bilgi işlemde kullanılan ve bilgisayarlar ile telefonların içerisindeki çiplerin yapıtaşı olan silisyum (silikon) teknolojisinin geliştirilebilirlik limitinin önümüzdeki on yıl içerisinde sona ermesinin beklendiğini belirterek, "Şu anda kullandığımız bilgisayar teknolojilerinin sonuna geleceğiz. Artık daha küçük ve daha hızlı çalışan çipler oluşturamıyor olacağız. Bu noktada ben de geliştirdiğimiz teorik yöntem ile farklı devre önerilerinin hangisinin uzun vadede daha yüksek performanslı çalışacağı ve daha uzun ömürlü olabileceği, hangisine yatırım yapmanın daha akılcı olabileceği konusunda çalışıyorum" dedi.

Ercan, şöyle devam etti: "Şu anda nano teknolojinin gelişmesiyle beraber, bu zamana kadar bilgi işlem teknolojilerinde görmeye alışık olmadığımız birtakım fenomenler görüyoruz. Bunlar kuantum etkilerden kaynaklanıyor. Yaptığım şey, nano seviyede görülen kuantum etkileri de hesaba katarak, alternatif bilgi-işlem teknoloji önerilerinin arasından hangilerinin daha iyi performans sağlayacağını araştırmak. Bir başka deyişle, önümüzdeki çağın bilgi-işlem teknolojilerinin temel limitlerinin teorik olarak hesabını yapıyorum."

İş Bankası'nda dijitalleşme, yeni teknoloji ve çözümlerle devam ediyor

ALTYAPIDAN MÜŞTERİ DENEYİMİ VE MEMNUNİYETİNE KADAR UÇTAN UCA DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN BANKACILIK ALANINDAKİ LİDERLİĞİNİ YAPAN TÜRKİYE İŞ BANKASI, **YENİ YILDA YENİ ÜRÜN VE HİZMETLERLE BU GELENEĞİNİ GELECEĞE TAŞIYOR**

İŞ BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI YALÇIN SEZEN

Dünya, bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler parâlelinde dijital bir dönüşüm geçiriyor. Dijitalleşme tüm sektörleri olduğu gibi bankacılık sektörünü de yakından etkiliyor. İçinde bulunduğumuz çağda hızla gelişen teknolojilerin beraberinde getirdiği basitlik, hız ve kolaylık beklentisi; değişen yasal düzenlemelerle birlikte, bazı finansal ürünlerin bankalar dışındaki kuruluşlarca da

sunulabilmesi; ortaya çıkan yeni iş modelleri ve tüm bunların sonucunda artan rekabet günümüzde dijital bankacılığı vazgeçilmez kılıyor. İş Bankası Genel Müdür Yardımcısı Yalçın Sezen, dijital bankacılık ile birlikte değişen dinamiklere uyum sağlamak ve sektördeki öncü konumunu sürdürmek amacıyla bankada yaşanan dijital dönüşüm faaliyetlerini kaleme aldı...

DİJİTALLEŞMENİN TEMELİ, MOBİL BANKACILIK

Dijitalleşmenin bankacılık sektörüne yansımaları şube yapılarından süreçlere, kanallardan ürün ve hizmetlere kadar her alanda çok boyutlu olarak etkisini gösteriyor. Şimdiye kadarki süreçte mobil bankacılık öne çıktı. Bugün bankacılıkta mobil ana temas noktası haline gelmiş durumda. Bankamızda işlemlerin aylık bazda yüzde 40'tan fazlası İşCep'ten yapılıyor. Bu oran 2011'de yüzde 2,21 idi. 2011'de 200 bin olan İşCep kullanıcı adedi 2015'te 2.4, 2016'da 3.6 milyona ulaşmıştı. 2017 sonu itibarıyla, 5 milyon geçti. Mobil artık bankacılığın ana temas noktası haline geldi. Mobil bankacılıktaki büyüme trendinin 2018 yılında da süreceğini öngörüyoruz.

EKOSİSTEM YÖNETİMİ, MAXIMUM MOBİL

Dijitalleşmeyle birlikte bireyler, kurumlar ve makineler arasındaki

etkileşim karşılıklı öğrenme ile hızla artmaya devam ediyor. Etkileşim 'platformlar' üzerinden yürüyor. 'Platform Ekonomisi' diye bilinen ve çok sayıda alıcı ve satıcının bir ekosistem oluşturarak birbirleriyle sorunsuz bir şekilde ve dijital ortamlarda etkileşim içerisine girmesini sağlayan ekonomik modeller öne çıkıyor. Mart 2017'de hayata geçirdiğimiz Maximum Mobil de ekosistem yaklaşımına uygun olarak geliştirilen bir platform. İş ortaklarımızla birlikte Maximum Mobil aracılığıyla akaryakıttan sinema biletine, eve yemek servisinden dijital oyun kodlarına varıncaya kadar müşterilerimizin günlük hayatlarına dokunan pek çok alanda farklı ihtiyaçlar için uçtan uca dijital satın alma deneyimi sunuyoruz.

2017 yılsonu rakamlarına baktığımızda, anlaşmalı kurumlara ait 183 bin faturanın Maximum Mobil aracılığı ile ödendiği; yaklaşık 85 bin kez araçtan inmeden POAŞ Öde Geç özelliği ile akaryakıt alındığı; 80 bine yakın biletin Maximum Mobil'den satın alındığı; 4 aylık bir sürede ise yaklaşık 10 bin adet yemek siparişi verildiğini görüyoruz.

2018'de Maximum Mobil platformunu paylaşacağımız iş ortaklarımızı çeşitlendirmeye ve buna bağlı olarak bu platform üzerinden müşterilerimize sunduğumuz ürün ve hizmetlerimizi daha da zenginleştirmeye devam edeceğiz. Diğer yandan, şubelerimizde sunduğu-

muz deneyimlerin zenginleşmesini sağlayacak teknolojik yatırımlar da gündemimizin önemli bir bölümünü oluşturacak.

YAPAY ZEKA İLE GÜÇLENEN BÜYÜK VERİ

Artan etkileşim düzeyi ve veri depolama imkanları hem tarihsel, hem de anlık veri miktarını ekspansiyel olarak artırıyor. Yalnızca bankacılık sistemlerinden elde edilen değil, sosyal medyadan ve aynı platformu paylaştığımız iş ortaklarımızdan elde edilen veriler birlikte dikkate alındığında bu verilerin bir arada bulunduğu, bir veri gölü olarak adlandırabileceğimiz bir yapı ile karşı karşıyayız. Bütün bu gelişmeler büyük veri kavramını ve bağlamsal pazarlama yaklaşımını öne çıkardı. Artık veri analizi yapıp analiz sonucuna göre teklif iletme dönemi geride kaldı, anlık veriyi yakalayıp müşteriye ihtiyacı olduğu anda uygun teklifi sunmak önem arz ediyor. Bunu şöyle de ifade edebiliriz. Artık müşterinin ayak izlerini takip etmek yetmiyor, müşteri ile beraber yürümek, müşterinin bir sonraki adımının ne olacağını, nereye gideceğini doğru tahmin etmek gerekiyor.

Bu anlayış çerçevesinde bankamızı gelecek yıllarda veri konusunda daha da ileriye taşıyacak veri merkezi (ATLAS) yatırımlarımızı 2017 yılında tamamladık. 2018 yılında da bankamızın gelişmiş veri analitiği sistemlerini yapay zeka ve adaptif karar destek modelleri ile daha da güçlendireceğiz.

Müşterilerimizin beklenti ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamak, ihtiyaç duydukları ürün ve hizmetleri ihtiyaç duydukları anda, ideal bir deneyim yaşatarak sunabilmek amacıyla yürüttüğümüz çalışmalarımızı yapay zeka ile destekleyerek daha da ileri bir boyuta taşıyacağız.

ETKİLEŞİMİN ZİRVESİ, DİYALOG BANKACILIĞI

Dijitalleşen dünyada bireylerin ihti-

yaçlarına anında, hızlı ve kolay cevap bulma beklentisi kurumlar için ürün & hizmet tasarımlarında büyük önem teşkil ediyor. Mobil bankacılık uygulamalarımızın yanı sıra, müşterilerimizle etkileşimi artırmak amacı ile gelişimini sürdüren yapay zeka teknolojisine dayalı diyalog bankacılığı hizmetlerine yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Mesajlaşma ve ses tabanlı diyalog bankacılığı hizmetlerimizden ilkinin 'Mesajlaşma Botu (Chatbot)' olarak geliştirip, müşterilerimizin hizmetine sunduk. Müşterilerimizce sıkça sorulan sorulara mesajlaşma platformu üzerinden, karşılarında gerçek bir müşteri temsilcisi varmış gibi kolay ve hızlı bir şekilde cevap veriliyor. Uygulamanın cevapladığı sorular kapsamında bankacılık işlemlerinin yanında hava, yol durumu gibi sosyal içerikli sorular da bulunuyor. Mesajlaşma Botu (Chatbot) uygulamamız, arkasında bulunan Makine Öğrenimi, Doğal Dil İşleyişi gibi yapay zeka teknolojileri ile öne çıkıyor. Uygulama arkasında çalışan bu yapay zeka teknolojileri ile insan dilini algılayabilir, kullanıcının sorusundaki amacı anlayabilir ve hatalarından öğrenip kendini geliştirebilir yetkinliktedir. Makine Öğrenimi teknolojisi sayesinde sistem sorulan sorular ile kendi kendini eğitebiliyor ve yanlış yanıtladığı soruları düzelttebiliyor. Doğal Dil Anlama teknolojisi ile de müşterilerimizin sorduğu soruları anlayabiliyor ve uygun yanıt verebiliyor. Yapay zeka teknolojisine dayalı olarak hizmet verecek olan diyalog bankacılığı hizmetlerimize ses tabanlı çözümleri de ekleyerek zenginleştirme yönünde çalışıyoruz.

GİRİŞİMCİ EKOSİSTEMİYLE YENİ BANKACILIK

Dijitalleşmenin beraberinde getirdiği en büyük sonuçlardan biri aracılaşma. Aracılaşmanın

tetikleyici unsuru hızlı büyüme potansiyeline sahip teknoloji odaklı girişimler. Dünyadaki trendlere baktığımızda bankacılık sistemine giriş bariyerlerinin kalkmaya başladığını, kuralların değiştiğini ve neticede aracılaşmanın hız kazandığını görüyoruz.

Aracılaşmaya yol açan teknoloji odaklı iş modellerinin yaygınlaşması, bankacılık alanındaki iş modellerini de yeniden gözden geçirip günümüze uyarlamayı zorunlu kılıyor. Ortaya çıkan yeni rekabet ortamında yeni iş modelleri ve yasal düzenlemelerle bu ortamın desteklendiğini görüyoruz. Bunun yanında, 'start-up' ve finans sektöründeki Fintech'lerin sundukları yenilikçi, basit ve kişiselleşmiş çözümler bankacılık sektöründeki dijital dönüşüm içerisinde önemli rol oynuyor.

Doğru stratejinin yeni oyuncularla birlikte hareket ederek müşterilerin hayatını kolaylaştıracak, ideal müşteri deneyimi yaratacak çözümler geliştirmek olduğunu düşünüyoruz.

Bu bakış açısı ile geçen sene Kolektif House bünyesinde başlattığımız girişimcilik ekosistemine yönelik yatırımlarımızı bu yıl Workup girişimcilik programını hayata geçirerek bir üst boyuta taşıdık. Workup girişimcilik programı ile girişimleri iş fikirlerini geliştirecek ve işlerini büyütmelelerine yardımcı olacak konularda destekliyoruz. Bunlara ek olarak

girişimlere bankamız ve iştirakleri ile iş birliği yapma, müşteri ve geniş iş ortağı ağıma erişim imkanı da sunmuş oluyoruz.

Yeni teknolojileri yerinden takip edebilmek için iştirakimiz Softtech'e bağlı olarak Silikon Vadisi'nde kurmuş olduğumuz Maxitech aracılığı ile yüksek teknoloji firmalarını ve Fintech şirketlerini yakından izliyoruz. Oradaki gelişmelerle dijital bankacılık hizmetlerimiz arasındaki entegrasyonu sağlayarak teknolojik gelişmeleri iç süreçlerimize uygun şekilde dahil etmek için çalışıyoruz

E-TİCARETTE ANINDA ALIŞVERİŞ KREDİSİ

Dijitalleşen dünyada ekonominin sürükleyici unsurlarından biri de hiç şüphesiz e-ticaret. Türkiye'de de e-ticaret hızlı bir büyüme trendi içerisinde ve yüksek bir potansiyel arz ediyor. Türkiye'de kredi kartı kullanım alışkanlığı ve akıllı telefon kullanım oranı Avrupa'ya kıyasla daha yüksek. Mobil teknolojilerin hayatımıza daha fazla girmesi, lojistik alanında yaşanan gelişmeler ve değişen müşteri davranışlarıyla birlikte önümüzdeki süreçte e-ticaret hacminin daha da hızlı bir şekilde artacağını öngörüyoruz.

Biz de banka olarak, hem bireysel e-ticaret kullanıcılarına hem de ticari olarak e-ticaret yöntemiyle gerek yurt içi, gerekse yurt dışına mal ve hizmet satan firmalara sunduğumuz hizmetlerimizi sürekli zenginleştiriyoruz. Yurt dışı kartların kabulündeki lider pozisyonumuz ve Bankamızın kurulduğu ilk günden beri ülke ekonomisine katkı sağlama misyonunun bir sonucu olarak, 2016 yılı Ekim ayında 13 farklı alternatif ödeme yöntemini üye işyerlerimizin hizmetine sunmuştuk. Bu sayede, İş Bankası'ndan sanal POS hizmeti alan bir üye işyeri, uluslararası kart sistemleri Visa, MasterCard, Amex, UnionPay'in ve JCB'nin

yanı sıra 31 ülkede kullanılan 13 farklı yerel ödeme yöntemini tek bir entegrasyonla kullanabilir hale gelmişti. 2017'de de yurt dışına e-ihracat kapsamında mal göndermek isteyen üye işyerlerinin yazılım altyapısı, lojistik ve ödeme sistemleri alanındaki ihtiyaçlarını karşılayacak çözümleri iş ortaklarımızla birlikte hayata geçirdik. Bu çözümler sayesinde yerli üretimin yurt dışına erişiminin kolaylaşacağına ve ülkemizin ihracat hacimlerine olumlu katkı sağlayacağına inanıyoruz. E-ticaret alışverişlerinde kullanıcıların kredi kartını kullanamadıkları anlarda anında kredi ihtiyacını çözecek 'Anında Alışveriş Kredisi'ni hizmete sunduk. Anında Alışveriş Kredisi'nin arka planında API teknolojisi kullanılıyor. Bu teknoloji sayesinde müşterilerimiz, farklı bir siteye yönlendirilmeksizinde, aynı e-ticaret platformu içerisinde hem alışverişlerini tamamlama hem de İş Bankası'ndan Anında Alışveriş Kredisi kullanarak kolayca ödeme yapma imkanı buluyor.

DİJİTAL ÜRÜN VE HİZMETLER

Teknolojiyle iç içe yaşadığımız günümüzde, müşterilerimiz ihtiyaç duydukları tüm bankacılık hizmetlerini zaman ve mekandan bağımsız kolay ve güvenli bir şekilde gerçekleştirebilmeyi talep ediyor. Dijitalleşme faaliyetlerimizi ve yatırımlarımızı, geleceği öngörerek kurduğumuz iş modellerimiz ve vizyonumuzla gelecekte anılacağımız bilinci ile yürütüyoruz.

Dijitalleşmenin beraberinde getirdiği yeni teknolojik imkanları müşterilerimizin hayatını kolaylaştırmak ve onlara ihtiyaçlarına uygun yeni değer önerileri sunabilmek amacıyla etkin bir şekilde kullanıyoruz. Bulut teknolojisinden faydalanan Ocak 2017'de Mobil Borsa'yı müşterilerimizin kullanımına sunduk. Böylece, İşCep kullanan tüm

müşterilerimiz ayrı bir mobil uygulamaya yüklemeye gerek olmadan buluttaki anlık borsa verilerine ücretsiz olarak erişebiliyorlar. iMesage mesajlaşma servisi ve Apple'ın asistan servisi Siri uygulaması üzerinden para gönderme ve alma, Türkiye'de bir ilk olan mobile özel İşCepMatik'lerden kartsız para çekme ve yatırma özellikleri mevcut gelişmiş teknolojileri müşterilerimizin yararına kullanarak geliştirdiğimiz hizmetler. Western Union® servisi ile para gönderme ve alma işlemleri şubelerimiz, internet şubesi ve bankamatiklerimizden sonra artık İşCep'ten de gerçekleştirilebiliyor. İşCep'te Para Aktarma menüsü altında yer alan Western Union® seçimi ile ilerleyerek dünya genelinde 200'den fazla ülke ve bölgeye dakikalar içerisinde para gönderme ve alma işlemlerini gerçekleştirebiliyor. Ekim 2017'de nesnelerin interneti (IoT) teknolojisini kullanarak dijitalleştirdiğimiz ve müşterilerimizin kullanımına sunduğumuz klasik İş Bankası Kumbarası da bir başka örnek.

Böylece geçmişten bugüne ülkemizde tasarrufun simgesi haline gelmiş olan klasik İş Bankası Kumbaralarını 'Dijital Kumbara' olarak yeni nesille buluşturduk. Dijital Kumbara, çocukların ilgisini çekecek şekilde tasarlanmış eğlenceli para biriktirme deneyimi ile küçük yaştan tasarruf alışkanlığı kazanılmasında önemli rol oynuyor.

isbank.com.tr üzerinde hayata geçirdiğimiz Anında İşlem platformu alanında, Türkiye'de bir ilk olarak ev kredisi sürecini uçtan uca dijital ortama taşıdık. Böylelikle müşterimiz olsun olmasın herkes ev kredisine başvurarak ön onay sonrası almak istedikleri evin ekspertiz işlemlerini yaptırıp, tüm süreci dijitalde takip edebiliyor ve sadece krediyi kullanmak için yasal zorunluluk olan imza aşaması için şubeye geliyor.

“Müşteri merkezli e-Dönüşümün lideriyiz”

PAZARDA HİZMET KALİTESİYLE VE TERZİ USULÜ DİJİTAL ÇÖZÜMLER SUNARAK FARKLILAŞAN eLogo, HİZMET VERDİĞİ 14 BİNE YAKIN MÜŞTERİSİYLE, YAKLAŞIK YÜZDE 25’LİK PAZAR PAYINA SAHİP. **BU PAZAR PAYI İLE eLogo, 70’İ AŞKIN E-DÖNÜŞÜM ENTEGRATÖRÜ ARASINDA LİDERLİĞE OTURMUŞ DURUMDA...**

Nuray Şuman / nurays@tazefikirevi.com

e Logo, yüzde 100 Logo Yazılım iştiraki olan bir dijital dönüşüm şirketi. Şirketleri dijitalleştiren Logo Yazılım’ın, dış dünyaya elektronik ortamda açılan penceresi konumunda. Başındaki ‘e’ hem elektronik ortamı hem de dijitalleşmeyi anlatıyor. eLogo; Gelir İdaresi Başkanlığı’ndan (GİB) onaylı e-Fatura, e-Arşiv, e-Defter, e-İrsaliye, e-Fatura Saklama ve e-Defter Saklama hizmetleri çevresinde konumlandığı bankacılık ürünleri, tahsilat ürünü Logopay ve e-Mutabakat gibi katma değerli ürün portföyüyle, e-Dönüşüm sürecini yakından izliyor ve şirketlerin dijital dönüşümüne rehberlik ediyor. eLogo Genel Müdürü Başak Kural, geçmişten aldıkları güçle yenilikçiliği harmanlayıp şirketlere farklı ve benzersiz hizmetler sunduklarının altını çiziyor ve şunları söylüyor: “34 yıllık geçmişe sahip köklü bir şirket olan Logo Yazılım, uzmanlık, güvenilirlik, kalite gibi birçok değere sahip. eLogo dijital dönüşüm şirketi olarak; bunların üzerine dinamizm, müşteri odaklılık, müşteriye hızlı çözüm sunma, erişilebilirlik/ulaşılabilirlik, yenilikçilik gibi değerleri katıyor ve yolumuza devam ediyoruz. Müşteriyi merkezimize alıyor, onların derdini, sıkıntısını, ihtiyacını önceden görüp, temelde e-Dönüşüm dediğimiz entegratörlük pazarında hem Logo hem de başka kurumsal yazılımlar kullanan şirketlere hizmet veriyoruz.

Logo Yazılım’ın kültüründe, hep müşterilerini destekleme, onlarla birlikte var olma gibi değerler yer alıyor. eLogo’nun kurulması da, müşterilerimizi, özellikle KOBİ’leri nasıl destekleriz, onları iş hayatında nasıl güçlendiririz, rekabete nasıl hazırlarız ve orada nasıl güçlü kılarız düşüncesine dayanıyor. Dijitalleşme yolunda büyük şirketler daha şanslı, ama KOBİ’lerin bu noktada öncüye, lidere ihtiyacı oluyor. Bu vizyon ve misyonla yola çıkarak, KOBİ’lere ticarette, iş yapış biçimlerinde verimliliği artıracak, onlara rekabet gücü sağlayıp küresel pazarlara açılmalarını sağlayacak yol ve yöntemler geliştiriyoruz.”

YÜZDE 25 PAZAR PAYINA SAHİP

Bugün 70’i aşkın şirketin faaliyet gösterdiği e-Dönüşüm ve entegratörlük pazarında en çok tercih edilen, lider dijital çözüm ortağı olarak sektöre öncülük ettiklerini söyleyen Kural, yarattıkları farkın müşterileri tarafından da değerli kabul edildiğini ifade ediyor. eLogo, hizmet verdiği 14 bine yakın müşterisiyle yaklaşık yüzde 25’lik pazar payı elde etmiş durumda. Özellikle Logo tarafında çok ciddi bir ekosistem bulunuyor ve 800’den fazla iş ortağı eLogo çözümlerini pazara sunuyor. E-fatura müşteri havuzu da, bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 35 büyümeye kaydetmiş. Kullanılan toplam kontör, yıllık bazda yakla-

şık yüzde 42 artış göstermiş. Bunu nasıl yaptıklarını sordüğümüzda, Başak Kural, şu değerlendirmeyi yapıyor: “Bugün en iddialı ve en görünür olduğumuz alan entegratörlük (e-fatura, e-defter, e-arşiv, e-irsaliye) olmakla birlikte, finans dikeyinde farklı birçok ihtiyacı adresleyen ürün ve servislerimiz de var. E-mutabakat, e-tahsilat, e-ekstre, entegre banka çözümleri, çek sorgulama gibi. Bu dikeyde, firmaların finansmanından nakit akışına, tahsilatından bankayla arasındaki işlemlerin kesintisiz ve kolay sürdürülmesine kadar her şeyi düşünerek hareket ediyoruz. Uzmanlık ve tecrübemizle, bu alanda rüştümüzü bir kere daha ispatladığımıza inanıyoruz.”

HER ÖLÇEKTE ŞİRKETE ÇÖZÜM SUNULUYOR

eLogo her sektörden her ölçekteki şirkete çözümlerini ulaştırıyor. Bununla beraber 2018 yılında, özellikle büyük müşterilerde ve Logo ERP çözümleri dışında diğer kurumsal yazılımları kullanan müşteri segmentinde büyümeyi hedefliyor. Perakende alanındaki dijitalleşme ihtiyacını da yakından izliyor ve buna göre yapılıyor. Logo Yazılım’ın Hindistan, Romanya gibi yurt dışı operasyonlarının da eLogo tarafından mercek altında tutulduğunu ve bu şirketler üzerinden yurtdışına açılma hedefinin bulunduğunu da eklemekte yarar var.

eLogo GENEL MÜDÜRÜ
BAŞAK KURAL

“FİRMALARIN FİNANSMANINDAN NAKİT AKIŞINA, TAHSİLATINDAN BANKAYLA ARASINDAKİ İŞLEMLERİN KESİNTİSİZ VE KOLAY SÜRDÜRÜLMESİNE KADAR HER ŞEYİ DÜŞÜNEREK HAREKET EDİYORUZ. **UZMANLIK VE TECRÜBEMİZLE, BU ALANDA RÜŞTÜMÜZÜ BİR KERE DAHA İSPATLADIĞIMIZA İNANIYORUZ**”

"FARKLI SEKTÖR VE ALANLARDA DA E-DÖNÜŞÜM ÇÖZÜMLERİNİ HIZLA GELİŞTİRİYORUZ"

"e-Dönüşüm, ülkemizin mali disiplinine yön veriyor"

DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE BUNUN BİR PARÇASI OLAN KAMUNUN E-FATURA, E-ARŞİV, E-DÖNÜŞÜM UYGULAMALARININ, **HEM ÖZEL SEKTÖRE HEM DE ÜLKE EKONOMİSİNİN BÜYÜMESİNE BÜYÜK BİR KATKI YAPTIĞININ ALTINI ÇİZEN BAŞAK KURAL, SORULARIMIZI YANITLADI**

Dijital dönüşüm deyince hangi parametrelere önem veriyorsunuz? Sizce şirketler dijital dönüşüme nasıl bakmalı?

Dijital dönüşümün birbirinden ayrılabilir parçaları pek yok, tüm süreçler bir bütün teşkil ediyor. Şirketlerin sadece faturalarını dijital ortama taşımaları, dijital dönüşüm için yeterli değil. Bunun çevresinde 360 derece katma değer yarattığınız zaman bir anlam içeriyor. Müşteri deneyimi tarafında, satış kanalında, ürün ve servis tarafında, iş ortaklarına erişimde dijitalleşmeniz, aynı zamanda müşterilerinize dijital hizmetler sunmanız gerekiyor. Bir örnek verecek olursak; diyelim ki e-faturayı dijital ortama taşıdık ve dijital ortamda karşı tarafa gönderdik. Sonrasında bir de mutabakat olması gerekiyor. Acaba karşı taraf faturaya mutabık kalacak mı? Bu noktada, yasal zorunluluk kapsamında olmayan bir mutabakat sistemi geliştirdik. Uygulama, yine elektronik ortamda sistemi tamamlıyor. Karşı taraf mutabık kaldığı zaman, ödemeyi hemen tek tuşla yapabiliyor. Bunun için de e-tahsilat ürünlerimiz var. Dolayısıyla şirketin ticari süreçlerinin uçtan uca dönüşümünü tamamlıyoruz. Entegratörlük ve devamında kurduğumuz katma değerli servisler, aslında finans alanındaki dijital dönüşümü anlatıyor. Ayrıca, farklı sektör ve alanlarda e-Dönüşüm çözümlerini hızla geliştirmeye başladık. Bu yıl içinde, farklı ürün ve servisleri pazara sunmak için gerekli hazırlıkları yapıyoruz.

> Dönüşümde hangi aşamadayız? Şirketler ne kadar dijitalleşip bunu faydaya dönüştürebiliyorlar?

İş dünyasında dijital dönüşüm elbette ki henüz tamamlanmadı. Henüz yaşamımıza girmemiş ama üzerinde çalışılan pek çok yeni teknoloji ve kavram, kısa sürede hayatımıza girecek. Ülke olarak genç neslimiz ve teknolojiye hızlı uyum sağlamamız çok önemli bir avantaj. Ama daha alınacak çok yol var. Son birkaç yıl içinde şirketlerin dijitalleşme endekslerinde ciddi bir yükselme meydana geldi. Özellikle finans, sağlık, perakendede hızlı bir uyum yaşanıyor. Finans tarafında özellikle fintech'ler pazarı hızla dijitalleştiriyor. KOBİ'lerin ise biraz daha uzun bir yolu var. Dönüşüm için öncelikle liderliğe, desteğe ve danışmanlığa ihtiyaçları var. Çünkü, iş süreçlerini değiştirdiklerinde ne olacağını görmeleri gerekiyor. Bunun için çok fazla deneme yanılma şansları yok, doğru karar vermek zorundalar. Gerçekten, işlerine katma değer sağlayacak noktada dijitalleşmeye başlamaları gerekiyor. KOBİ'lerin bir kurumsal şirket gibi üretim, yönetim, pazarlama, satış, satın alma vb branşları yok; bir kerede doğru kararı verip, dijital yatırımlarını hızla hayata geçirmek

"SON BİRKAÇ YIL İÇİNDE ŞİRKETLERİN DİJİTALLEŞME ENDEKSLERİNDE CİDDİ BİR YÜKSELME MEYDANA GELDİ. ÖZELLİKLE FINANS, SAĞLIK, PERAKENDEDE HIZLI BİR UYUM YAŞANIYOR. **FINANS TARAFINDA ÖZELLİKLE FINTECH'LER PAZARI HIZLA DİJİTALLEŞTİRİYOR. KOBİ'LERİN İSE BİRAZ DAHA UZUN BİR YOLU VAR**"

zorundalar. Bu noktada KOBİ'lerin, dijitalleşmenin getirdiği maliyet avantajlarını kullanmaları önemli.

> KOBİ ölçeğindeki şirketlerin ne tür ihtiyaçları var? Onlara nasıl yaklaşmak gerekiyor?

KOBİ'ler bir taraftan ana işlerini ve ticari faaliyetlerini yürütmeye çalışırken, aynı zamanda bir var olma savaşı da veriyor. KOBİ'lere, sektörlerine uyum sağlayacak ve iş yapış biçimlerine yararlı olacak değerler katmamız gerekiyor. Bu aşamada KOBİ'lere teknoloji yatırımının yanı sıra iş danışmanlığı da yapmaya çalışıyoruz. Onlara kendi ürünlerini nasıl daha iyi sunacakları, hangi kanallardan sunacakları, sistemlerini nasıl daha verimli hale getirecekleri, iş yönetimindeki eksiklikleri gibi konularda danışmanlık desteği vermek, son derece kritik öneme sahip. eLogo olarak, KOBİ'lere iş danışmanlığı noktasında sunacağımız ürün ve servisleri hazırlamaya başladık. Danışmanlık, ürün ve servislerimizi geliştirmeden önce kapsamlı bir ihtiyaç tespiti yaptık ve bu doğrultuda çalışıyoruz.

> Kamudaki e-Dönüşüm kapsamında yürütülmekte olan e-fatura, e-arşiv ve e-irsaliye uygulamaları nasıl bir gelişim gösteriyor?

Her yeni uygulamaya geçiş, ilk zamanlarda sancılı olabiliyor; değişime direnç oluyor ancak bugün e-Dönüşümde gerçekten çok iyi bir yerdeyiz. Türkiye'nin kamu maliyesindeki e-Dönüşümü, dünya

çapında başarılı örneklerden biri. Kamuda ciddi anlamda iyi işler yapıldı, son derece vizyoner hareket edildi ve biz de şirketler olarak çok memnunuz. Artık hepimiz, hayatı maksimum ölçüde nasıl kolaylaştırırız ya da optimum düzede verimliliği nasıl sağlarız, bunun peşindeyiz. Bunların yolu da uçtan uca birleşmeden geliyor. Bugün e-fatura, e-arşiv, e-irsaliye, e-defter gibi ürünler her kesimde ciddi maliyet avantajı sağlıyor. Basılı faturadan kurtulma, bunları 10 yıl dijital ortamda saklama zorunluluğu bile büyük bir maliyet avantajı yarattı, şirketleri ciddi bir operasyonel iş yükünden kurtardı ve çevreye de önemli bir katkı yaptı. Bir başka kritik önem taşıyan tarafı, geleceğe yönelik olarak ülkemizin mali yapısına daha hızlı, doğru ve gerçekçi yön vermek için altyapı oluşturması... Bugün konuştuğumuz yapay zeka, analitik araçları, büyük veri gibi konular için e-fatura arşiv uygulamaları, mükemmel bir veri seti oluşturuyor. Kısacası, faturaları elektronik ortamda toplamak, raporlamak, üzerinden yorum yapma ve analiz imkanı sağlamak, uzaktan bilgiye erişmek son derece anlamlı ve değerli. Biz de entegratör olarak sunduğumuz e-Dönüşüm uygulamalarıyla, mevcut veriyi mevzuata uygun olarak tutuyor, saklıyor ve analiz ediyoruz.

> Kamunun e-Dönüşüm uygulamalarında 2018 yılında mükellefleri bekleyen yenilikler ne olacak?

2018 yılıyla beraber yasal mevzuat kapsamında şirketlerin hayatına yeni ürünler girdi. Bunlardan en önemlisi e-irsaliye uygulaması. E-irsaliye ile kağıt ortamında oluşturulan 'sevk irsaliyesi' de dijital ortama taşınacak, uygulama içerisindeki şirketler, aralarındaki irsaliye sürecini dijital ortamda takip edebilecek. Günlük operasyonlarda uzun zaman alan irsaliye hazırlığı, sonrasında gönderim ve

"2018 YILIYLA BERABER YASAL MEVZUAT KAPSAMINDA ŞİRKETLERİN HAYATINA YENİ ÜRÜNLER GİRDİ. BUNLARDAN EN ÖNEMLİSİ E-İRSALİYE UYGULAMASI. **E-İRSALİYE İLE KAĞIT ORTAMINDA OLUŞTURULAN 'SEVK İRSALİYESİ' DE DİJİTAL ORTAMA TAŞINACAK, UYGULAMA İÇERİSİNDEKİ ŞİRKETLER, ARALARINDAKİ İRSALİYE SÜRECİNİ DİJİTAL ORTAMDA TAKİP EDEBİLECEK"**

arşivleme süreçlerinin tamamının dijital ortama taşınması, operasyonel süre ve maliyetlerin oldukça düşmesini sağlayacak. Bu anlamda önem kazanan e-irsaliye uygulamasının, 2018 içerisinde özellikle taşımacılık operasyonu içeren sektörlerde yüksek oranda penetrasyonunun sağlanmasını bekliyoruz. E-irsaliyenin yanı sıra, 2018 itibarıyla serbest meslek makbuzaları ve müstahsil makbuzaları da isteğe bağlı olarak e-serbest meslek makbuzu ve e-müstahsil makbuzu olarak dijital ortama taşınabilecek. Yılın gündem maddelerinden bir diğeri, internetten mal ve hizmet satışı yapanlar için e-arşive geçme ciro şartının, 5 milyon TL'den 1 milyon TL'ye düşürülmesi olacak. Değişikliğin hayata geçirilmesiyle, e-arşiv fatura uygulamasına geçme zorunluluğunun kapsamı genişletilmiş olacak. Böylece, e-ticaret sektörü özelinde e-Dönüşüm uygulamalarının penetrasyonunun daha da artmasını bekliyoruz.

> E-Dönüşüm için teknoloji altyapısı işin temelini oluşturuyor.

Şirketlere neler önerirsiniz?

Yaptığımız işi, saniyeler içinde yapılan bir işlemin elektronik ortamda bir yerden bir başka yere transferi şeklinde tanımlayabiliriz. Bu işlemleri sahada da yapıyoruz, bu noktada hem sabit hem mobil tarafta ciddi bir iletişim altyapısına ihtiyacımız var. Öte yandan, toplanan verilerin doğru altyapı sistemlerinde, doğru şekilde yedeklenmesi, 10 yıl saklanması ihtiyacı da var. Ayrıca herhangi bir güvenlik kaçağına karşılık, verinin korunması gerekiyor. Dijital veri her gün inanılmaz

bir hızla büyüyor. Bulut sistemleri burada devreye giriyor. Logo Yazılım'ın geçmişinden gelen kesintisiz altyapı anlayışıyla müşterilerimize hizmet veriyor, verilerinin yedeklerini alıyor, farklı ortamlarda ve sürekli iç denetimlerden geçirerek saklıyor.

> Şirketlerin bulut altyapısına geçişi ne düzeyde?

Şirketlerin bulut bilişime geçmeleri hızlandı; eskiye göre direnç kırıldı, istek ve talep çoğaldı. Bulut altyapısına geçişte şirketler nezdinde ne kadar güvenilir olduğumuz, bunu nasıl anlattığımız, kimlerle iş birliği yaptığımız önemli. Bunları şirketlere iyi anlatırsanız, geçiş de hızlı oluyor. Bulut altyapısının hız, düşük maliyet gibi avantajları var. Öte yandan, verisini kendi bünyesinde tutmayı isteyen şirketler de var. Bu uygulama operasyonel yükü bir parça artırsa da, şirketin kritik kararı daha önemli.

> 2018 yılında iş dünyasının gündeminde hangi teknolojiler olacak?

Önümüzdeki 3-5 yıl içinde teknoloji ve iş dünyasına yansımada çok farklı değişiklikler göreceğimizi düşünüyorum. Eskiden dünyadaki değişimler 50 yılda bir gerçekleşiyordu, yakın dönemde 10 yıla indi. Şimdi ise 3-5 yıl içinde çok ciddi kırılmalar göreceğiz, test edilen, prototipi üretilen pek çok ürünün ticarileştigiğine tanık olacağız. 2018'in teknoloji gündeminde yine dijital dönüşüm var. Ayrıca, büyük veri analitiği, konuşma botları, müşteri tarafında omni-channel uygulamaları yaygınlaşacak. Yapay zeka tarafında pek çok otomatik sistem üzerinde çalışan şirketler var. Ödeme sistemleri, dijital para ve kripto para gibi konular finans dünyasını şekillendirecek. Nesnelerin interneti ve bulut tabanlı uygulamalar (SaaS-PaaS) rekabet avantajı sağlamak amacıyla şirketler için kaçınılmaz hale gelecek.

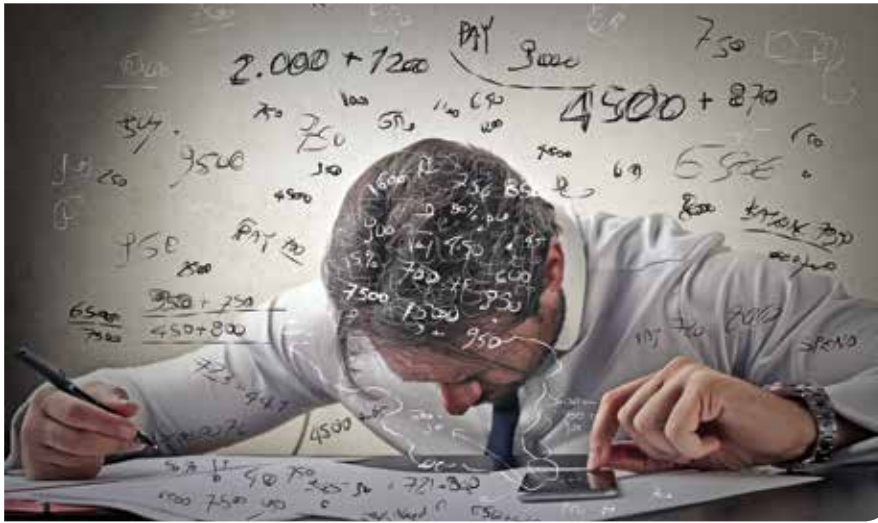
"ÖNÜMÜZDEKİ 3-5 YIL İÇİNDE TEKNOLOJİDE VE İŞ DÜNYASINA YANSIMASINDA ÇOK FARKLI DEĞİŞİKLİKLER GÖRECEĞİMİZİ DÜŞÜNÜYORUM. ESKİDEN DÜNYADAKİ DEĞİŞİMLER 50 YILDA BİR GERÇEKLEŞİYORDU, YAKIN DÖNEMDE 10 YILA İNDİ. **ŞİMDİ İSE 3-5 YIL İÇİNDE ÇOK CİDDİ KIRILMALAR GÖRECEK, TEST EDİLEN, PROTOTİPİ ÜRETİLEN PEK ÇOK ÜRÜNÜN TİCARİLEŞTİĞİNE TANIK OLACAĞIZ"**

e-Dönüşüm, e-irsaliye ile ivme kazanıyor

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI'NIN E-DÖNÜŞÜM KAPSAMINDA BAŞLATTIĞI E-FATURA ARŞİV UYGULAMALARINDA MÜKELLEF SAYISI 73 BİNİ GEÇTİ. HEDEF, 100 BİN MÜKELLEFE ULAŞMAK. E-DÖNÜŞÜM KAPSAMINDA BU YIL AİLEYE YENİ ÜYELER KATILIYOR. **E-İRSALİYE, E-SERBEST MESLEK MAKBUZU VE E-MÜSTAHSİL MAKBUZU UYGULAMALARI İLE FİNANS VE MUHASEBE İŞLEMLERİ ENTEGRASYONU DAHA DA GELİŞİP GENİŞLEYECEK**

Nuray Şuman / nurays@tazefikirevi.com

Şirketlerin iş süreçleri ve devlet ile olan ilişkilerinin dijital ortama taşınması anlamına gelen e-Dönüşüm projelerinin en kapsamlısı Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülen e-fatura, e-defter, e-arşiv ve etrafındaki projeleri oldu. Vergi mükellefleri, dolayısıyla tüm şirketler e-fatura, e-defter, e-arşiv vb. uygulamalarıyla muhasebe, yevmiye ve kebir defterlerini artık elektronik ortamda oluşturup saklıyor ve onaylatıyor. İş dünyası bu uygulamalara kademeli olarak zorunlu geçiş işlemlerini yapıyor. Tüm bu işlemlerin de e-arşiv sistemlerinde tutulması ve saklanması zorunluluğu bulunuyor. 2013 yılında Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ortaya koyduğu vizyonla başlayan e-Dönüşüm

kapsamında o günden bugüne 73 bini aşkın mükellef faturalarını elektronik ortamda oluşturup saklamaya başladı. Zorunlu geçiş kapsamında olan e-fatura gibi işlemler dışında henüz zorunlu olmayan uygulamalar da söz konusu. 2018 yılı 1 Ocak itibarıyla, 2016 mali yılı cirosu 10 milyon TL sınırını geçen şirketlerin yasal zorunluluk olarak e-faturaya geçmesi gerekiyor. Ayrıca, yıllık cirosu 5 milyon TL'yi geçen ve internet üzerinden de satışı olan şirketlerin e-arşive geçmesi benzer zorunluluk kapsamında yer alıyor. Burada dikkat edilmesi gereken konu, internetten satış cirosunun 5 milyon TL'yi geçmesi değil, genel cironun 5 milyon TL olması. Bu yasal zorunluluğu göz ardı eden şirketler, 213 sayılı

Vergi Usul Kanunu'na göre ciddi cezai yaptırımlarla karşılaşabilecek. 2017 yılı dönüşüm entegrasyonu tarafında son derece hareketli geçti. E-fatura mükelleflerinden mal ve yolcu beraberinde eşya ihracı kapsamında düzenledikleri faturaları 1 Temmuz 2017'den itibaren e-fatura olarak düzenleme zorunluluğu getirildi. Ayrıca SGK'nin 1 Eylül 2017'de e-faturaya geçişi ile, SGK'ya fatura kesen e-fatura mükelleflerinin de faturalarını e-fatura olarak düzenleme zorunluluğu getirildi. Aralık 2017'de yayımlanan tebliğ ile de 2018 içinde e-irsaliye, e-müstahsil makbuzu ve e-serbest meslek makbuzu da e-dönüşüm entegrasyonu kapsamına alınıyor.

E-İRSALİYE, E-MM VE E-SMM NELER GETİRECEK?

Vergi Usul Kanunu 487 sıra no.lu tebliğ kapsamında, Gelir İdaresi tarafından irsaliye, müstahsil makbuzu ve serbest meslek makbuzu e-Dönüşüm kapsamına dahil edildi. 1 Ocak 2018 itibarıyla bu belgelerin kullanımı ihtiyari olarak başlayacak olup, şu an için herhangi bir limit veya zorunluluk tarihi belirlenmedi. e-Serbest Meslek Makbuzu (e-SMM) uygulaması, Serbest Meslek Makbuzunun Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen standartlara uygun olarak elektronik ortamda oluş-

turulması, muhafazası, ibrazı ve raporlanmasını kapsayan bir uygulama. 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla dileyen serbest meslek erbapları uygulamaya dahil olarak mesleki faaliyetlerine ilişkin tahsilatları için kağıt ortamda düzenlemiş oldukları Serbest Meslek Makbuzunu elektronik belge olarak elektronik ortamda düzenleyebilir, muhatabının talebi doğrultusunda elektronik veya kağıt ortamda iletilir, elektronik ortamda muhafaza edip Gelir İdaresi Başkanlığı'na elektronik ortamda raporlayabilirler. e-Müstahsil Makbuzu (e-MM) uygulaması da, müstahsil makbuzunun Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen standartlara uygun olarak elektronik ortamda oluşturulması, hem kağıt hem de elektronik ortamda muhafazası ve ibrazı ile elektronik ortamda raporlanmasını kapsayan bir uygulama. Söz konusu yeni ürünlere ek olarak, perakende sektöründe faaliyet gösteren ve belli işletme büyüklüğü ölçülerini aşan ve güvenli bilgi sistemlerini kullanan şirketlere, Tebliğde öngörülen şartları sağlamaları koşuluyla eski nesil ödeme kaydedici cihazlarını (ÖKC) alış faturası tarihinden itibaren 10 yılı geçmeyecek şekilde mali hafızaları doluncaya

kadar kullanma imkanı veya bütün satışlarına e-fatura veya e-arşiv fatura düzenlemeleri halinde ise ÖKC kullanma muafiyeti imkanı getirildi.

E-DÖNÜŞÜM SÜRECİ NASIL İŞLİYOR, NE KAZANDIRIYOR?

Şirketler, e-Dönüşüm süreçlerine e-fatura, e-arşiv ve e-defter uygulamalarını hayata geçirerek başlıyorlar. Bu uygulamalar, günlük faturalaşıma ve muhasebe süreçlerinin fiziksel ortamdaki elektronik ortama taşınmasını ve içeride ger-

çekleşen tüm muhasebe işlemlerinin hızlanmasını, eski faturalarını dijital ortamda saklayabilmelerini ve gerektiğinde rahatlıkla ulaşmalarını sağlarken arka planda da kağıt, mürekkep, basım, kargolama gibi süreçlerde ciddi bir maliyet ve zaman tasarrufu sağlıyor. Örneğin e-irsaliyede, e-faturanın 4 katı kadar tasarruf sağlanması bekleniyor. Ticaret ve iş süreçlerinin dijital ortama taşınması ile iş süreçleri çok daha kolay ve düşük maliyetle gerçekleştirilebiliyor. Ülkemizde yıllık 6 milyarı aşkın fatura işlemi gerçekleştiğini düşündüğümüzde buna karşılık gelen arşivleme maliyetleri, kağıt, posta gibi giderlerin son derece azaldığını söylemek mümkün. Tüm bunların yanı sıra işlemleri hızlandırma ve kolaylaştırma, verimliliği artırma ve denetimi kolaylaştırma gibi etkileri de söz konusu. Entegrasyonda kamu ve özel sektör arasında karşılıklı bir fayda mekanizması oluşuyor. Böylece de kayıt dışı ekonominin azaltılmasında çok önemli bir rol üstleniyor.

e-Dönüşüm isteğe bağlı geçiş uygulamalarıyla devam ediyor

İŞNET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AYTÜL SEPETCİ, 2018 YILINDA DA E-FATURA ARŞİV UYGULAMASINDA ZORUNLU GEÇİŞLERİN DEVAM EDECEĞİNİ, BUNUN YANI SIRA İSTEĞE BAĞLI OLARAK DA E-İRSALİYE, **E-SMM VE E-MM UYGULAMALARINA GEÇİŞİN BAŞLAYACAĞINI İFADE EDİYOR. SEPETCİ SORULARIMIZI YANITLADI**

K amudan iş dünyasına e-Dönüşüm sürecini kapsayan e-fatura/e-defter/e-arşiv uygulamaları 2017'de nasıl bir gelişme gösterdi?

Türkiye'de günümüzde birçok kurum ve kuruluş, teknolojiye ayak uydurmak veya yasal mevzuata uyum sağlamak amacıyla dijital dönüşüm sürecini yaşıyor. e-Fatura, e-Arşiv ve e-Defter uygulamalarını da kapsayan dijital dönüşüm süreci ile kurumlar iş süreçlerini hızlandırmayı, verimliliklerini artırmayı ve denetimi kolaylaştırmayı hedefliyor. 2017 yılında kamuda e-dönüşüm sürecinde hızlı gelişmeler yaşandı. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın web sitesinden de görülebileceği gibi bugüne kadar e-fatura uygulamasına geçen şirket sayısı 73 bini aştı. E-arşiv uygulamasına geçen mükellef sayısı ise 12 bini buldu. Geçtiğimiz yıl bu pazarda yaşanan gelişmeleri özetleyecek olursak; e-fatura mükelleflerinden mal ve yolcu beraberinde eşya ihracı kapsamında düzenledikleri faturaları 1 Temmuz 2017'den itibaren e-fatura olarak düzenleme zorunluluğu getirildi. Ayrıca SGK'nın 1 Eylül 2017'de e-fatura'ya geçişi ile, SGK'ya fatura kesen e-fatura mükelleflerinin de faturalarını e-fatura olarak düzenleme zorunluluğu getirildi. Aralık 2017'de yayımlanan tebliğ ile de 2018 içinde

İŞNET GENEL
MÜDÜR
YARDIMCISI
AYTÜL SEPETCİ

e-irsaliye, e-müstahsil makbuzu ve e-serbest meslek makbuzu da GİB tarafından düzenlenen isteğe bağlı e-dönüşüm kapsamına alındı.

> Dijital dönüşüm kapsamında devletin mevcut ve gelecekteki yasal düzenleme adımları ne olacak ?

E-dönüşüm uygulamalarının 2018'de de bireysel ve kurumsal hayatta daha fazla kullanılacağı beklentisi yüksek. Öncelikle geçtiğimiz yıllardan itibaren başlayan uygulama 2018 yılında da aynen devam ediyor. 2018 yılı 1 Ocak itibarıyla, 2016 mali yılı cirosu 10 milyon TL sınırını geçen şirketlerin yasal zorunluluk olarak e-faturaya geçmesi gerekiyor. Ayrıca, yıllık cirosu 5 milyon TL'yi geçen ve internet üzerinden de satışı olan şirketlerin e-arşiv'e geçmesi benzer zorunluluk kapsamında yer alıyor. e-irsaliye, e-serbest meslek makbuzu, e-müstahsil makbuzu ve e-SGK faturaları 2018 yılı içerisinde hayatımıza girecek diğer yeni ürünler. 1 Ocak 2018 itibarıyla bu belgelerin kullanımı gönüllülük esasına dayalı olarak başladı ancak bugün için herhangi bir limit veya zorunluluk tarihi belirlenmedi.

> E-irsaliye ve diğer uygulamalarla ilgili şirketleri ne

tür süreçler ve adımlar bekliyor?

2018 yılı kamu entegrasyonu e-Dönüşümü noktasında yine hareketli bir yıl olacak. Yasal zorunlulukla birlikte büyük kurumsal şirketlerin yanı sıra KOBİ ölçeğindeki şirketlerin yoğun olarak e-Dönüşüm sürecine adım atması bekleniyor.

2018 içinde yeni çözümler kategorisinde e-irsaliye, e-ihracat, e-serbest meslek makbuzu ve e-müstahsil makbuzu uygulamalarına isteğe bağlı geçiş sürerken, diğer tarafta; e-fatura ve e-arşiv uygulamalarında da şirket cirolarına bağlı olarak yeni geçişler olacak. Verileri dijital ortamda saklayarak irsaliye hazırlık süreçlerini hızlandıran e-irsaliye, tüm iş akışını elektronik ortamda sunarak ve operasyonel süreçleri kısaltarak verimlilik artışı sağlıyor. e-irsaliye kağıt, baskı, arşivleme, iş gücü ve dağıtım maliyetlerinde tasarruf sağlıyor. Öyle ki bu çözümde e-fatura'ya geçişin 4 katı kadar tasarruf sağlanacağı tahmin ediliyor. Mükellefler her şeyden önce e-Dönüşüm hizmeti alacağı özel entegratör iş ortağını büyük bir titizlikle seçmeli. Özellikle birlikte çalışılacak çözüm ortağının kurumsal yapısının kapsamlı analiz edilmesi gerekiyor. Aynı zamanda esneklik, güvenilirlik, uyumluluk, işletim/destek/servis yetkinliği gibi özellikleri de göz önünde bulundurulmalı. İşNet olarak e-Dönüşüm sürecinin en başından bu yana şirketlere kolay, güvenilir, esnek ve tüm uygulamalarla uyumlu çözümlerimizle kapsamlı kurumsal hizmetler sunuyoruz.

Zeki ve analitik rekabete hazır mısınız?

VERİ ANALİTİĞİ VE YAPAY ZEKA SAYESİNDE İŞ ZEKASI ÇÖZÜMLERİ YEPYENİ BİR ANLAM KAZANARAK DİJİTAL VERİ YİĞİNLARININ ARASINDAN KULLANICIYA ANLIK, **KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ, GÖRSELLEŞTİRİLMİŞ VE KOLAY ANLAŞILIR, REKABETÇİ İŞ SONUÇLARI SUNUYOR**

Nuray Şuman / nurays@tazefikirevi.com

Bugün şirketler; dijital iş süreçleri ve sosyal ağ ortamları sayesinde müşterileri, tedarikçileri, iş süreçleri ve rakipleriyle ilgili her türlü bilgiye sahip. Ancak durağan veri hiçbir işe yaramadığı gibi sürekli depolama ve saklama maliyeti oluşmasına neden oluyor. Dijital iş süreçlerine geçen her şirketin bu verilerini anlamlı hale getirip sınıflandırıp işlemesi neredeyse zorunluluk haline geldi. Hızlı ve rekabetçi iş dünyası karmaşık iş süreçlerinin yönetilmesi ve şirketlerin geleceğini ilgilendiren nihai raporların elde edilmesini zorlaştırıyor. Veriler ancak doğru boyutlarda ve doğru yapılarda derlendiğinde, bilgi haline gelebiliyor. İhtiyaç duyulduğunda bu bilgilere kolayca erişilebilmeye ve bilgilerin yorumuna çevrilebilmesine iş zekası çözümleri yardımcı oluyor. Dijital veri yığınları arasında kaybolmak üzere olan ve hızlı karar alıp hayata geçirme noktasında çevikliği yakalayamayan şirketler iş zekası çözümlerinin getirilerinden yararlanmak durumunda. İş zekası çözümleri, 'gün içinde

elde edilen tüm veri ve bilgilerin basitleştirilerek yönetici ve karar vericilere özet raporlar halinde sunulmasını sağlayan bir çeşit akıllı uygulamalardır' diyebiliriz. Üstelik veri görselleştirme gibi araçlar sayesinde de hızlı karar vermeye yarayacak net ve sade bilgiler elde edilebiliyor. Görsel arayüzler, ileri analitiği iş kullanıcıları için daha erişilebilir yapıyor. İş zekası aynı zamanda sosyal ortamlarda oluşan büyük veri analizinde de kritik öneme sahip. Sosyal medya veri analizi sayesinde müşteri, şirket, marka, tedarikçiler, iş ortakları vb. ekosisteminin takibi ve iyileştirilmesi iş zekası çözümleri sayesinde olanaklı hale geliyor. Veri analitiği şirketleri iş zekasına doğru ve hızlı bir şekilde götüren çözümlerin başında geliyor. Veri analitiği ve iş zekası, bir şirketin milyonlarca müşterisinin datasını yönetmesini, segmente etmesini, odak müşteri grubuna yönelik pazarlama aktiviteleri geliştirmesini, hatta onlarla ilgili tek bir tuşa basarak raporlama yapmasını sağlayabiliyor. Şirketlerin tüm

tedarik zincirindeki oyuncuları etkin yönetmesi, mallarını ve siparişlerini anında izlemesi, bütçeleme ve muhasebe yöntemlerini standardize etmesi de yine iş zekası çözümleriyle mümkün. Bu çözümler sayesinde, bilgi hangi boyutta olursa olsun, yönetimi sağlıklı bir hal alıyor, işler daha hızlı ilerliyor. En önemlisi tüm paydaşlar işlerini daha verimli yapıyor. Bunun sonucunda da otomatikman kârlılık artıyor.

VERİYİ KULLANMA SANATI, İLERİ ANALİTİK

Dünyada başta Amazon olmak üzere Google, Yahoo gibi yeni nesil şirketlerin başarısının arkasında analitik ve iş zekası çözümleri yatıyor. Yanı sıra müşteriyle yıllardır birebir temas halinde bulunan şirketlerin de rekabet gücü elde etmek ve müşteri deneyimi için bu alana ciddi yatırımlar yaptığını gözlemliyoruz. Veri analitiğinde her geçen gün şirketlerin iş yapması zorlaşıyor çünkü veriye erişim kanalları ve veri çeşitliliği hızla çoğaldığı gibi aynı zamanda verinin hacmi de artıyor. Özellikle son dönemde

IoT teknolojisinin de gelişimiyle gerçek zamanlı veri akışları için analitiğe olan talep çok hızlı artıyor. Dijital dünyada üretilen anlık, akan verilerin analizi büyük önem taşıırken bunların faydaya dönüştürülmesi noktasında da iş zekası devreye giriyor. Akan veri, sosyal medya verileri, makine verilerine ileri analitik teknikleri uygulandığında iş birimleri çok daha hızlı bir şekilde iş sonucu üretebiliyor. Veri analitiği ve iş zekası mevcut resmi vermesinin ötesinde olacağı ve geleceği de tahmin etmesi açısından kritik. Veri yığınları içinde pek çok olasılık hesapları üreterek tahminleme yapmak, öngörmek, gelecekte olabilecek gelişmeleri ya da riskleri görebilmek ileri analitik ve iş zekası çözümleriyle mümkün hale geldi. Örneğin mağaza ve marketler en çok ya da en az talep gören ürünleri ortaya çıkarıp stok durumlarını, lojistik yönetimlerini, insan kaynaklarını buna göre planlayabilir. Bu sonuçları satıcılar, çalışanlar, iş ortakları, lokasyonlar vb. bazında da elde edip yeni bir üretim ve satış stratejisi geliştirebilir. Söz konusu bakış açıları hemen her sektöre uygulanabilir. Öte yandan veri analitiği ve iş zekası çözümleri yalnızca üst yönetimin değil tüm iş birimlerinin gözbebeği haline gelmiş durumda çünkü şirketler anali-

tikleri tüm alanlardaki karar verme sürecinin bir parçası yapmak istiyor. Pazarlama, satış, üretim, finans ve insan kaynakları gibi iş birimleri için de mevcudu ve geleceği öngörmek kritik hale geldi.

MÜŞTERİ DAVRANIŞI TAHMİNLEME ÖN PLANDA

İleri analitik ve iş zekası nihayetinde müşteri DNA'sını kavramak konusunda şirketlere özel bir hizmet sunuyor. Dijital ve sosyal medya kanalları, sensörler, makine verileri, finansal veriler gibi pek çok noktadan gelen müşteri verileri onların ne satın aldığı, ne yediği, ne yiyip içtiği, hangi mekanlara gittiğinden çok ne satın alabileceği, nerelere gidebileceği, nelerden vazgeçebileceği gibi verileri çok daha değerli hale geliyor. Müşteri deneyimine önem veren rekabetçi şirketler için müşteri davranışlarının tahmin edilmesi ve buna göre pazarlama ve satış politikaları oluşturulması ana faaliyet alanlarını oluşturuyor. Yanı sıra veri analitiği ve iş zekası çözümleri müşteri bağlılığını, müşteri kaybını, riskli müşterileri, müşteri sıkıntı ve şikayetlerini, hangi kanalları tercih ettiklerini ve edebileceklerini, mevcut ve gelecekteki tüketim alışkanlıklarını, harcama kalemlerini, ilgi alanlarını vb. lokasyon, mağaza, çalışan vb. bazında sonuçlar halinde şirketlere sunabiliyor.

BI TECHNOLOGY TEKNİK SATIŞ LİDERİ
ÖMER ÇITAK

İŞ ZEKASI STRATEJİK BİR ÖNCELİK

Değişen ekonomik şartlar ve rekabet ortamlarına uyum sağlamak işletmeler için varoluşsal önem taşıyor. Bu noktada da işletmeler, çok farklı sistemlerindeki büyük verilerine tek bir yerden hızlı, çok boyutlu ve derinlemesine analiz etme ihtiyacı duyuyorlar. Hazır şablonlarla alınan ve cevapları belirli sorularla hazırlanmış raporlar yerine, işletmelerin iş zekası sistemlerine 'sorgu' değil 'soru' sorduğu yaklaşımlar ön planda. Bu yaklaşım sayesinde de büyük veri havuzundaki dar bir alana odaklanmaktansa bütün veri havuzunda yeni sorular ve bunların cevabını saniyeler mertebesinde alacakları iş zekası metodolojilerini benimsiyorlar. Bunu başaran şirketler de rekabette kendilerini ayırtılabiliyor. Bu sebeple de iş zekası operasyonel bir ihtiyaç olmaktan stratejik bir öncelik olmaya doğru evrildi. İşletmelerdeki C-seviye yöneticilerden satış temsilcisine veya üretim bandındaki çalışana kadar herkesin veriden bilgiye ulaşma ihtiyacı var. BI Technology olarak Qlik platformu ile birlikte, bu tip kolektif çalışma yöntemleriyle işletmelerin optimum karar vermelerine yardımcı oluyoruz. Qlik'in etkin platform yaklaşımı sayesinde değişik teknik bilgi seviyesindeki iş kullanıcıları Qlik platformunu dilerse tabletinden, akıllı telefonlarından hatta akıllı telefonlarında mesajlaşma uygulamalarından erişebiliyorlar. Bütün bunları yaparken de Qlik'in sağlamış olduğu teknoloji sayesinde bütün platformlarda aynı kullanıcı deneyimini yaşıyorlar. İşletmelerin dijitalleşmesi ve dijital dönüşüm dediğimiz süreçleri, mevcut iş yapış şekillerinde köklü değişiklik getiren ve tüm iş süreçlerinin dijital ortama taşınması anlamına geliyor. Tabii ki bunun en önemli ayaklarından biri de dijitalleşerek toparlanan verilerden bilgiye ulaşmak. Doğru bilgiye, doğru platformdan ve doğru zamanda ulaşmak işletmelerin karşılaştıkları en büyük problem olarak karşımıza çıkıyor. İş zekası da bu noktada işletmelerin toparladıkları veri yığınlarından anlamlı analiz yapabilmelerini ve bunu da hızlı ve görsel olarak yapmalarına imkan sağlıyor. Qlik platformunun sağladığı bellek-içi patentli ilişkisel tablo teknolojisi sayesinde kullanıcılar büyük veri yığınlarında aradıkları sorulara birkaç dokunuş ile ulaşabiliyorlar. Hatta dokunuştan öte, sesli komutlarla veya sistemle yazışarak da hızlıca bilgiye erişebiliyorlar.

Verinin demokratikleşmesi dönemi başlıyor

SON DÖNEMDE HANGİ KURUM YENİ BİR İŞ ZEKASI PLATFORMU SEÇİMİNE GİTSE VEYA MEVCUT YATIRIMINDA YAŞADIĞI DARBOĞAZI GİDERMEK İSTESE, EKİPLERİN BİLGİYİ KENDİ ARALARINDA RAHAÇÇA VE KONTROLLÜ BİÇİMDE PAYLAŞABİLECEKLERİ, **HERHANGİ BİR MOBİL ARAÇ ÜZERİNDEN TÜM PLATFORMU KULLANABİLECEKLERİ, AYNI ZAMANDA BÜYÜK VERİ KÜMELERİNİ TAMAMEN GÖRSEL BİR ORTAMDA ANALİZ EDEBİLECEKLERİ ORTAMLARIN ARAYIŞINA GİDİYOR**

Bireyler olarak sosyal hayatlarımızda yaşadığımız köklü değişikliklerin iş hayatında yaşanmadığını düşünmek ve eski süreçler ve yöntemlerle kurumları yönetmek neredeyse imkansız. Kurumsal hayatımızda bu tür dönüşümlere geçmişte de değişik terimler atfedildi ve son dönemde en çok duyduğumuz terim ise ‘büyük veri’ veya ‘veri analitiği’. Peki, bu terimler ortaya çıkmadan önce şirketler hiç mi ‘büyük veri’ projeleri yapmamışlardı? Şirketlerin geçmişte ihtiyaç duydukları analizler; o dönemin veri çeşitliliği, veri büyüklüğü ve veri işleme yetenekleri göz önüne alındığında, geçmişte de ‘büyük veri’ projelerinin yapıldığını söyleyebiliriz. Günümüzde şirketlerin sadece kendi yerel piyasalarıyla değil, glo-

bal piyasadaki şirketlerle de rekabet durumunda olduğunu söyleyen BI Technology Teknik Satış Lideri Ömer Çıtak, konuyla ilgili şu açıklamalarda bulunuyor: “Globalleşen piyasa koşulları ve nihai tüketicinin istediği ürünü/hizmeti dilediği yerden sadece bir tık uzaklıkta elde edebilmesi, kurumların dijital dönüşüm fırtınasına adaptasyonunu neredeyse zorunlu hale getirdi. Bu çetin rekabet ortamında kurumlar ürünlerini/servislerini farklılaştırmak ve bunu da veriye dayalı yaparak içgüdüsel/kişiyeye bağlı yönetimden daha bilimsel/veriye dayalı yönetime doğru evriliyor. Veri dediğimiz zaman, sadece kurum içerisinde toplanan kurumsal kaynak planlama sistemleri, müşteri memnuniyet sistemleri veya çağrı merkezi

sistemleri değil, kurum dışarısında bulunan hava durumu, bir bölgenin sosyo-ekonomik bilgileri vb. veriler de değer kazandı. Eklenen bunca farklı veri kümesinin yanında veri büyüklükleri de son derece arttı. Araştırma şirketlerinden IDC’nin araştırmasına göre, 2025 yılında dünya üzerindeki veri büyüklüğünün 163 zettabayt (ZB) büyümesi bekleniyor. Verinin bu kadar büyümesine paralel teknolojik olarak da büyük ve çok çeşitli veri havuzlarını işleme konusunda daha ileri seviyelere ulaştığımızı söyleyebiliriz.”

KURUMLARIN DİJİTAL DÖNÜŞÜM SERÜVENLERİ..

İş zekası dünyası da bu karmaşıklıklaştan dünyada şirketler için veriden iç görü/öngörü çıkarmak için olmazsa olmaz stratejik bir inisiyatif haline geldi. Verilerine silolar halinde değil de bütünlük bakmak, çapraz veya detaya inebilecek herkesin dilediği platformdan (mobil, masaüstü, offline, online) yapabilmesi iş zekası yazılımlarından beklenen özellikler... İş zekası dünyasının 2010 yıllarının başında yaşadığı kırılmanın öncü firmalarından olan Qlik firmasının Türkiye’deki ana distribütörü BI Technology olarak, kurumların bu dijital dönüşüm serüvenlerinde onlara en doğru yaklaşımları sunarak rekabette fark yaratmalarına yardımcı olmaya çalıştıklarını söyleyen Ömer Çıtak, sözlerine şöyle

devam ediyor: “Kurumların en üst seviyedeki yöneticilerinden sahadaki operasyon ekiplerine kadar organizasyon yapısı içerisinde herkesin veriye ihtiyaç duyduğu yeni dönemde her kullanıcının görsel ve analitik uygulamalar oluşturmaya imkan sağlayan platformlar sunuyoruz. Referanslarımız arasında holdingler, kamu kurum ve kuruluşları, bankacılık, sigorta, telekom, perakende, hızlı tüketim malzemeleri, ilaç, kozmetik, sağlık, ulaşım, tekstil, otomotiv, turizm ve servis gibi hemen her sektör ve segmentte kuruluş bulunuyor. Bu kuruluşlar dikey olarak yine Qlik ürünlerini üst yönetim raporlama, satış, direkt ve dijital pazarlama, CRM, finans, süreç yönetimi, tedarik zinciri, satın alma, üretim, çağrı merkezi, risk analizi, denetim, İK gibi birçok farklı iş süreçlerinde kullanabiliyor. Kurumsal kaynak planlama sistemleri, geleneksel veri ambarları, sosyal medya uygulamaları, makinelerin ürettiği veriler, büyük veri platformları ve dağınık mimarilerde milyarlarca satır üzerinde veri analizi yapan ya da binlerce kullanıcının olduğu kurumsal çözümlerimize ek olarak, global danışmanlık firmaları, sektörün önde gelen kurumlarına katkı sağlamak isteyen yeni çözüm sağlayıcılarla birlikte geliştirdiğimiz çözümlerle de belirli bir veri kümesi üzerinde tamamen ihtiyaca uygun olacak kişiselleştirilmiş ve/veya tak-çalıştır analitik uygulamalar da bulunuyor.”

QLİK, VERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİ ARTIRIYOR

Ömer Çıtak, sözlerini şöyle tamamlıyor: “Qlik, birçoğumuzun bildiği sorgu bazlı yaklaşımın getirdiği hantal, BT’ye çok bağımlı ve günümüz ihtiyaçlarını karşılamak konusunda çok yavaş kalan yaklaşım yerine, patentli bağlantılı analiz yetkinliği ve bellek-içi hafıza yaklaşımı sayesinde kurumların BT’ye bağımlılığını azalttı ve tam olarak

“DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜREÇLERİNDE VERİLERİNİZE DAHA İYİ, HIZLI VE ÇOK BOYUTLU BAKARAK KARAR DESTEK SÜREÇLERİNİZİN ÇEVİKLİĞİNİ ARTIRMAK ARTIK OLMAZSA OLMAZ BİR KOŞUL DURUMUNA GELDİ. **BU DEĞİŞİM YOLCULUĞUNDA QLİK İLE ÇEVİK, HIZLI VE ÇOK BOYUTLU DERİNLEMESİNE ANALİZLERİNİZİ DİLEDİĞİNİZ ORTAMDAN YAPABİLİR VE DEĞİŞEN KOŞULLARA ADAPTASYONUNUZU HIZLANDIRABİLİRSİNİZ”**

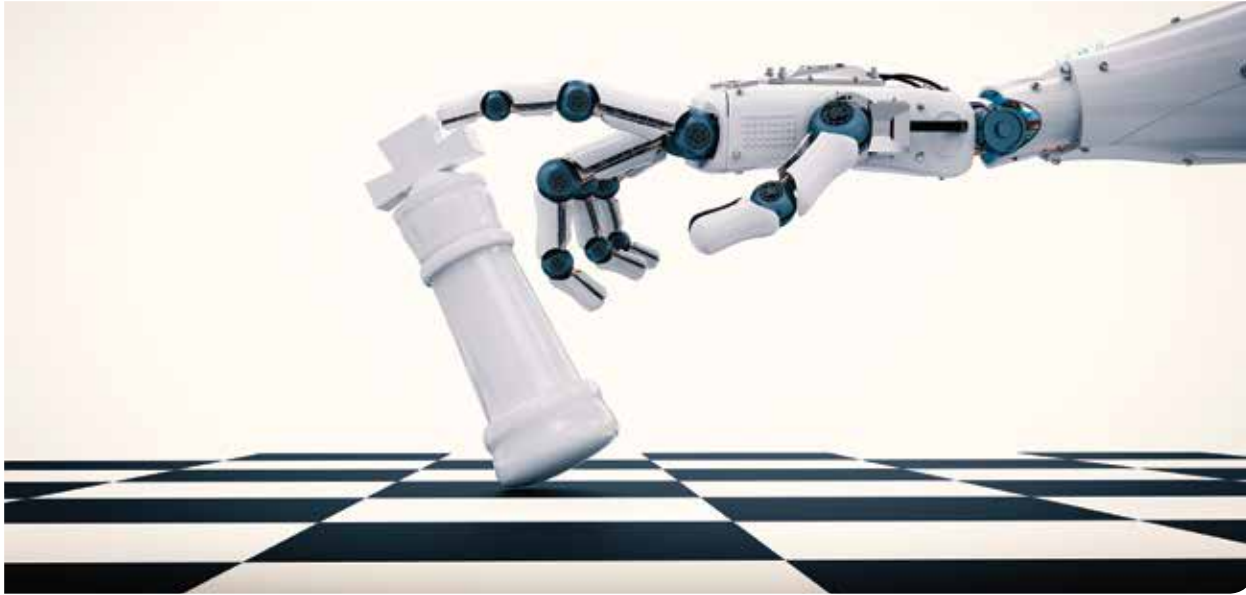
kurum içlerinde verinin erişilebilirliğini artırdı. Artık BT’ler verinin sağlıklı, temiz ve düzenli olarak sisteme akışını sağlarken, iş kullanıcıları ise bu sağlanan veri kümelerinden Qlik’in üstün yetenekli veri görselleştirme kütüphanesini ve ileri analitik fonksiyonlitesini kullanarak verilerinden maksimum bilgiyi çıkarmayı başarabiliyorlar. Son dönemde hangi kurum yeni bir iş zekası platformu seçimine gitse veya mevcut yatırımında yaşadığı darboğazı gidermek istese, ekiplerin bilgiyi kendi aralarında rahatça ve kontrollü biçimde paylaşabilecekleri, herhangi bir mobil araç üzerinden tüm platformu kullanabilecekleri, aynı zamanda büyük veri kümelerini tamamen görsel bir ortamda analiz edebilecekleri ortamların arayışına gidiyor. Bu teknolojik altyapılardan beklentilerde de self-servis veri görselleme ve analitik uygulama geliştirme olduğu kadar çalışanlar, iş ortakları ve müşteriler için web say-

faaları ve uygulamalar içine gömülebilecek analitik uygulamalar (embedded analytics) çok ön plana çıkmaya başladı. Buna paralel olarak dikey ya da sektörel konulara odaklanan hazır birtakım çözümler yani ‘guided ya da custom analytics’ uygulama geliştirme ihtiyaçları gündeme geldi. Bütün bu bahsettiğimiz teknolojik yetkinliklerini barındıran Qlik veri platformu ayrıca ‘verinizle mesajlaşmanıza’ da imkan tanıyor. Son dönemde ‘conversational analytics’ olarak adlandırılan verinizle mesajlaşma konsepti de son dönemin sıcak konuları arasında. Qlik’in zengin uygulama programlama önyüzü (API) kütüphanesi sayesinde kurumların mesajlaşma platformu ile entegre olabiliyor ve kişiler direkt bir kişi ile mesajlaşır gibi Qlik platformu ile mesajlaşabiliyor, uyarı mekanizmaları (alert) dahi direkt Qlik platform ile mesajlaşarak oluşturabiliyor. Sonuç olarak, dünyanın değişen ve gelişen koşullarına adaptasyon büyük/küçük bütün kuruluşlar için artık varoluşsal bir nitelik taşıyor. Dijital dönüşüm süreçlerinde de verilerinizi daha iyi, hızlı ve çok boyutlu bakarak karar destek süreçlerinizin çevikliğini artırmak artık olmazsa olmaz bir koşul durumuna geldi. Bu değişim yolculuğunda Qlik ile çevik, hızlı ve çok boyutlu derinlemesine analizlerinizi dilediğiniz ortamdan yapabilir ve değişen koşullara adaptasyonunuzu hızlandırabilirsiniz.”

Yeni kırılma noktası; yapay zeka ve robotlar

İNSANLIK TARİHİNİN KIRILMA NOKTALARI ESKİDEN EKONOMİK SAVAŞLAR OLURKEN ARTIK TEKNOLOJİ BUNUN YERİNE GEÇMİŞ DURUMDA. ÖZELLİKLE BİLGİSAYARIN İCADIYLA BAŞLAYAN VE İNTERNET VE MOBİL TEKNOLOJİLERİN DE HAYATIMIZA GİRMESİYLE ÖNÜMÜZE YEPYENİ BİR DİJİTAL ÇAĞ SERİLDİ. TASARIM, EĞİTİM, ÜRETİM, PAZARLAMA, EĞLENCE, TİCARET, ALIŞVERİŞ, SAĞLIK, ULAŞIM VE AKLİMIZA GELEBİLECEK HER ALANDA TEKNOLOJİNİN SİHİRLİ DOKUNUŞLARI MEVCUT. **BUGÜNDEN SONRA İSE YENİ DİJİTAL DÜNYA BAĞLANTILI VE AKILLI KİMLİĞİYLE NESNELERİ, CİHAZLARI, İNSANLARI, OFİSLERİ, EVLERİ, ŞEHİRLERİ, ÜLKELERİ BİRBİRLERİNE DİJİTAL NÖRON AĞLARIYLA BAĞLIYOR. YAPAY ZEKA VE ROBOT ÇAĞI YENİ BİR KIRILMA NOKTASINI İŞARET EDERKEN BİZ DE MAKİNE VE İNSAN ETKİLEŞİMİNE TANIK OLACAĞIZ**

Nuray Şuman / nurays@tazefikirevi.com

Yeni bir yıla merhaba dediği-miz bugünlerde iş dünyası-nın ve bireylerin gündeminde hangi dijital teknoloji konularının olacağına topyekun bakmak istedik. Hemen göze çarpan bulut teknolojisi, nesnelerin interneti, siber güvenlik, giyilebilir teknolojiler vb. konularının yerini artık otonom çağ almış durumda. Yıl boyunca teknoloji rehberiniz olacağımı umduğumuz bu başlıklara hep birlikte göz atalım...

AKILLI ÜRETİM VE ENDÜSTRİ 4.0

Endüstriyel üretim sensörler, IoT,

büyük veri, bulut, yapay zeka ve robot teknolojiler sayesinde artık akıllı, dijital ve otonom hale geliyor. Endüstri 4.0 olarak adlandırılan bu devrim süreçlerin entegrasyonu, çalışanların ve ekipmanların dijitalleşmesi, tedarik zincirlerinin uçtan uca entegrasyonu sayesinde üretim hızı, kalite ve kontrol daha da artacak.

5G

Bugün mobil teknolojide kullandığımız 4G'nin devamı niteliğinde olan 5G'nin teknik standartları henüz düzenlenmedi. Hayata geçtiğinde saniyede 10 gigabit veri

aktarmayla 4G'den 100 kat daha hızlı olması bekleniyor. 5G'nin, araçlardan buzdolabına, trafik ışıklarına cihazların anlık olarak büyük miktarda veri gönderip almalarına izin vererek internetin devrim niteliğindeki yerini alması öngörülüyor. 2018'de standartların netleşmesi bekleniyor ve sonrasında da IoT ve ötesi için hazırlıkların ivme kazanması söz konusu.

YAPAY ZEKA

Geçtiğimiz yıl gündeme gelen makine öğrenimi ve yapay zeka; istatistik, olasılık kuramı, veri

madenciliği gibi alanlarla iş birliği içinde çalışıyor. Makine öğreniminin geleceğin yaratıcı ve akıllı teknolojilerine de liderlik yapacağı öngörülüyor. Bu teknoloji ile birlikte iş modellerindeki dijital dönüşüm ve inovasyon da ivme kazanacak. Örneğin bankacılık alanında makine öğrenimi ve yapay zeka kullanılarak işlemler gerçek zamanlı ve otomatik olarak yapılırken, hileli işlemler de tahmin edilerek engellenebilecek. Öğrenebilen, uyarlanabilen ve otonom hareket edebilen sistemler 2020 yılına kadar pek çok hizmetin çekirdeğini oluşturacak.

DİJİTAL İKİZLER

Dijital ikiz, gerçek olarak davranacak şekilde modellenmiş bir nesnenin sanal kopyası anlamına geliyor. IoT bağlamında dijital ikizler gerçek dünyadaki nesnelerle bağlantılı olacak ve benzerleriyle ilgili durum hakkında bilgi sunup değişikliklere cevap verecek, işlemleri geliştirip katma değer sağlayacaklar. Örneğin bu ikizler gerçek dünya ile bağlantılı olarak sanal dünyada mutfak alışverişini yapmaktan e-postaları okuyup yanıtlamaya kadar bizimle ilgili her şeyi yapabilirler. Gartner, 3-5 yıl içinde fiziksel bir nesne ya da sistemin dinamik bir yazılımının milyarlarca dijital ikiz tarafından temsil edileceğini öngörüyor.

KİŞİSEL AKILLI ASİSTANLAR

Konuşma yoluyla iletişim kurulan sistemler olarak tanımladığımız bu nesneler basit işlerden karmaşık işlemlere kadar pek çok uygulama ve süreç için kullanılabilir. Sesle komut verebileceğimiz bu asistanlara bilgi sorabileceğimiz, birisini aramasını isteyebileceğimiz, hatırlatma yapmasını ya da bir şeyleri arayıp bulmasını isteyebileceğimiz.

AKILLI ANALİZ VE ANALİTİK

Veri hepimiz için büyük bir

değer taşıyor ve dijital dünyanın verisini analiz etme fikri de yeni değil. Önce büyük veri platformları kurduk, verileri buluta taşıdık, veri madenciliği ve veri analizi yaptık ancak bunların akıllı hale getirilmesi konusu bu yılın konusu olacak. Yapay zeka ile birlikte akıllı analiz de gelişecek. Gelişmiş analitik raporlar, süreç ve kullanıcı deneyimi iyileştirmeleri ile veriye katılacak değer, her şirketin vazgeçilmezi olacak. Gartner, 2018 yılında dünyanın en büyük 200 şirketinin müşteri deneyimini geliştirmek ve pazarlama çalışmalarını optimize etmek için büyük veri ve analitik araçlarını kullanarak akıllı uygulamalardan yararlanacağını öngörüyor.

OTONOM NESNELER/AKILLI ŞEYLER

Nesnelerin internetiyle birlikte her türlü nesnenin ağa bağlanarak etkileşim içinde bulunacağı bir geleceğe gidiyoruz. Ağa bağlı nesneler yani akıllı şeyler insanlarla ve çevreyle daha teknolojik bir şekilde etkileşim kurmak için yapay zeka ve makine öğrenimini kullanır. Akıllı şeyler bazen bir kamera iken bazen bir robottur. Bazen bir saat iken bazen bir arabadır. Bazen bir çamaşır makinesi iken bazen bir forklifttir.

BLOK ZİNCİRİ

Blok zinciri (Blockchain) dijital paralar için altyapı olmaktan öte işletmelerin dijital dönüşümleri için bir platforma dönüşüyor. Bu teknoloji mevcut merkezi kayıt ve işletim sistemlerine karşı bir alternatif olarak göze çarpıyor. Bitcoin'in finansal bir değer olarak yaygınlaşması ile hayatımıza giren Blockchain kavramı, şifrelenmiş işlem takibi sağlayan bir veri tabanı olarak tanımlanıyor. Müzik dağıtımını, sağlık, üretim, kimlik doğrulama ve isim sicili gibi alanlarda da kullanılan blockchain sistemi ile birlikte işletme modelleri dönüşme uğrıyor. Güvenilmeyen ortamlarda güvenli işlem yapılabilmesi amacıyla blockchain kullanılabilir.

SANAL VE ARTIRILMIŞ GERÇEKLIK

Başta eğlence ve oyun sektörlerinde sıvıran sanal ve artırılmış gerçeklik, ortamın içindeymişsin ve oradaymışsın hissi vererek kişiye gerçeklik hissi veren sanal bir deneyim yaşıyor. 2018 yılında bu sistemlerde insan etkileşimi artacak. Duyguların uyarılması, gerçekçi deneyim, gerçeklikler arası geçiş ve benzeri... Bu sistemler konuşma, hizmet, üretim platformlarıyla birleşince kullanıcılar açısından köklü bir değişim ortaya çıkacak.

2018 yeni teknolojileri fırsata çevireceğimiz bir yıl

TÜRKİYE İŞ BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HAKAN ARAN, DİJİTAL ÇAĞDA TEKNOLOJİ LİDERLERİNİN DEĞİŞEN ROLLERİNE DİKKAT ÇEKEREK DİJİTAL DÖNÜŞÜM BAŞTA OLMAK ÜZERE İNOVASYON, GİRİŞİMCİLİK, OPERASYONEL VERİMLİLİK, TEKNOLOJİ YÖNETİMİ, SÜREÇ YÖNETİMİ GİBİ İŞ ALANLARININ CIO'LARIN TEMEL İŞLERİ HALİNE GELDİĞİNE DİKKAT ÇEKİYOR. ARAN, TEKNOLOJİ YÖNETİMİ EKİBİYLE BİRLİKTE 2018 YILINI VE YAPACAKLARI İŞLERİ DEĞERLENDİRDİ

Dijital çağda CIO'ların yeni iş tanımları nasıl bir değişim gösterdi? Günümüzde CIO'ların şirketlerdeki temel iş alanları ne oldu?

Günümüzde CIO'ların temel görevi, çalıştıkları kurumların dijital dönüşümüne liderlik etmektir. Bu liderliği hiç öne çıkmadan, acele etmeden ve arka planda kalmayı başararak, sabırla yapmaya çalışmaları gerekiyor. İş ve operasyonel süreçlerin uçtan uca dijitalleşmesini, ürün ve hizmetlerin dijitalleşmesini, yapay zeka başta olmak üzere dijital teknolojilerin hem yeni gelir yaratma hem de giderlerde tasarruf etme amacı ile kullanılmasını ve inovasyon kültürünün kurum içinde yerleşmesini sağlamaları gerekiyor. Bu nedenle dijital dönüşüm, inovasyon, girişimcilik, operasyonel verimlilik, teknoloji yönetimi, süreç yönetimi gibi iş alanları, CIO'ların temel iş alanlarını oluşturuyor.

> Yıkıcı yenilikçi teknolojileri şirketinize nasıl adapte ediyorsunuz? Bu konuda geçtiğimiz yıl yaptığınız en önemli proje/projeler ne oldu?

Öncelikle yenilikçi teknolojileri yakından takip edecek bir yapı kuruyoruz. Silikon Vadisi'nde açtığımız ofis, Kolektif House'da başlattığımız Work-Up girişimcilik programı, sponsorluğunu yaptığımız 'Starters Hub' benzeri programları, kurum içinde kur-

duğumuz inovasyon birimi aracılığı ile tüm gelişmeleri yerinde ve yakından takip ediyor, Hackaton'lar aracılığı ile yenilikçi teknolojileri fiilen kullanarak öğrenmeye ve bizleri ne yönde etkileyeceğini analiz etmeye çalışıyoruz. Yıkıcı olabileceğini düşündüğümüz teknolojileri nasıl fırsata dönüştürebiliriz ve yeni dünyada nasıl kendimizi konumlandırırız bunu analiz ediyoruz. Bu kapsamda 2017 yılında yapay zeka, robotik, blok zinciri ve nesnelerin interneti alanlarında pek çok çalışma ve yatırım gerçekleştirdik.

> CIO'lar dünya kadar dijital dönüşümü tasarlamak, planlamak, hayata geçirmek için organizasyonlar kurmak noktasında yoğunlaşmıştı. Bundan sonra ise şirketlerinde dijital dönüşümü ölçmeye ve faydayı ortaya çıkarmaya odaklanacaklar gibi görünüyor. Siz şirketinizde bunu nasıl yapacaksınız?

Öncelikle bu yönlendirmeye çok katılamıyorum. CIO'lar, dijital dönüşümün tasarlanması ve organizasyonlar kurulması konusunda yoğunlaşmış olabilirler ama henüz dijital dönüşümün hayata geçirilmesi adımı tamamlanmadı. Dolayısı ile önümüzdeki iki yılın odağı, dijital dönüşümün gerçek manada hayata geçirilmesi olacak. Faydanın ortaya konması ve ölçülmesi için gerekli altyapılar

da zaten planlama adımında oluşturulmuş durumda. Müşteri ve çalışan deneyiminin iyileştirilmesinin ve buna bağlı olarak da müşteri ve çalışan bağlılığının arttığı görülmüş, dijital ürün ve hizmet satışlarından elde edilen gelirlerin toplam gelirler içindeki payının artması, gelir/gider rasyolarında yapay zeka başta olmak üzere dijital teknolojilerin kullanımına bağlı iyileşmeler zaten dijitalleşmeden sağlanan faydayı gösteren en somut çıktılar olacaktır.

> 2018 yılının belirleyici teknolojileri arasında yapay zeka, IoT, robotik, VR-AR gibi teknolojiler, blockchain, siber güvenlik, analitik vb. yer alıyor. Sizin öncelikleriniz neler olacak?

Diğer sorulara verdiğim yanıtlardan da hemen anlaşılacağı üzere yapay zeka bizim ilk önceliğimiz olacak. Siber güvenlik, dijitalleşmenin olmazsa olmaz ve bizim için ayrılmaz bir parçası. Blockchain teknolojisi yıkıcı yönüyle hep radarımızda ve fırsata dönüştürmeye çalışıyoruz, buna 2018 yılında devam edeceğiz. Robotik, müşteri deneyimi, analitik ve VR-AR teknolojileri yapay zeka programımızın içinde yer alan başlıklar, bu nedenle onları yapay zeka programı altında yönetiyoruz. İş Bankası olarak 2018 yılında ilk üç önceliğimizin yapay zeka, siber güvenlik ve blockchain olduğunu söyleyebiliriz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI'NDA TEKNOLOJİ YÖNETİMİNİN KAPTANLARI SABRİ GÖKMENLER (BİLGİ TEKNOLOJİLERİ BÖLÜM MÜDÜRÜ), HAKAN ARAN (GENEL MÜDÜR YARDIMCISI) VE SERDAR YILMAZ (VERİ YÖNETİMİ BÖLÜM MÜDÜRÜ), 2018 YILINDA ÖNCELİĞİ YAPAY ZEKA, SİBER GÜVENLİK VE BLOCKCHAIN KONULARINA VERDİKLERİNİ İFADE EDİYOR.

rim. Yapay zeka konusunda tamamlanan projeler özetle şu şekilde:
1- Müşteri şikayet maillerinin okunup, yanıt verecek kişiye ön yanıt hazırlanması (bunun için son 5 yıldır gelen müşteri şikayet mailleri ve verilen yanıtlar yapay zeka uygulaması tarafından okundu ve buna göre makine öğrenmesi gerçekleştirildi)
2- Bankamatiklere yüklenecek nakit miktarının tahmini (Bunun için her bir Bankamatik özelinde son 10 yıllık yükleme ve nakit

çekim bilgileri üzerinden makine öğrenmesi gerçekleştirildi)
3- Operasyonlara gelecek talimat tür ve sayılarının tahmini (Benzer şekilde)
4- Bazı operasyonların yapay zeka uygulamaları tarafından otomatik olarak gerçekleştirilmesi (operasyonu yürüten insanların yaptıkları işlem sıralarının ve girdiği bilgilerin öğrenilerek, tekrarlayan rutin operasyonel işlemlerin bilgisayarlarca yapılması)
5- Kamera görüntülerindeki arka

plan ve nesnelerin yapay zeka tarafından öğrenilmesi, kamera açısı değiştirilmesi veya silah vb. öğelerin görüntüye girmesi, karışıklık çıkması gibi durumlarda otomatik uyarı verilmesi.
6- İş Bankası'na Sor uygulaması ile internet sitesi üzerinden sorulan sorulara yapay zeka tarafından yanıtlar verilmesi. Bu projeler dışında benzer birçok proje de şu anda üretim bandında ilerliyor. 2018 yılı yapay zeka yılı olmaya aday bir yıl olacak.

Robotik süreç otomasyonu önceliğimiz olacak

ING BANK TÜRKİYE TEKNOLOJİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BAHADIR ŞAMLI, ŞİRKETLERDE TÜM EZBER BOZAN ATILIMLARI VE KURUM İÇERİSİNDEKİ TEKNOLOJİ ÖNCÜLÜĞÜNÜ CIO VE YÖNETİM EKİBİNİN YÜRÜTMESİ GEREKTİĞİNE İŞARET EDEREK ING BANK OLARAK VERİ ANALİTİĞİ, YAPAY ZEKA, **ROBOTİK, FINTECH'LERLE İŞ BİRLİĞİ ÜZERİNDE ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE YATIRIMLARINA AĞIRLIK VERDİKLERİNİ AKTARIYOR. ŞAMLI, 2018 YILINI VE YAPACAKLARI İŞLERİ DEĞERLENDİRDİ**

Dijital çağda CIO'ların yeni iş tanımları nasıl bir değişim gösterdi? Günümüzde CIO'ların şirketlerdeki temel iş alanları ne oldu?

Dijital dönüşümle birlikte CIO'lar olarak iş tanımlarımızın değiştiği bir gerçek. Dijitalleşme sürecine girerken ilk olarak kendi şirketimizi ve müşterilerimizi hazırlamaya yönelik bir çalışma içerisindeydik. Şimdi CIO'lar olarak süreci yönetiyoruz. Ancak CIO'ların işi sadece bu süreci yönetmek değil. Bundan sonrası için bu dönüşümün sürdürülebilirliğini sağlamak, yeni fayda alanları yaratmak da görevlerimiz arasında yer alıyor. Bunu sağlayabilmeniz için de bilgiye açık olmanız, ilerlemeye ve sürekli değişime inanmanız; dahası tüm bunları günlük iş süreçlerinizin birer parçası haline getirmeniz gerekiyor. Kurum içerisinde sahip olduğunuz bilgi ve kapasite çok yüksek olsa dahi günlük bazda bunların üstüne koymayı hedeflemezseniz dijitalleşme yarışında sıranızı bile koruyamıyor, geriye düşüyorsunuz. İnovasyonu ve girişimciliği desteklemek ve bunları doğuracak ortamları oluşturmak bu anlamda bir lüks değil, bir gereklilik.

Dijitalleşme sürecini iyi yönetip, kurumunuzu bu yolda başarıyla yönlendirdiğinizde ise CIO olarak görev tanımlarınız dinamik şekilde değişmeye devam ediyor.

ING BANK TÜRKİYE TEKNOLOJİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BAHADIR ŞAMLI

Örneğin Agile dönüşümler içerisinde tüm ezber bozan atılımları ve kurum içerisindeki teknoloji öncülüğünü CIO ve yönetim ekibinin yürütmesi gerekiyor. Dijitalleşmede yüksek olgunluk sergileyen kurumlarda ise Devops olarak tanımlanan Organizasyonel Agile dönüşümde iş kolları ile BT'nin birleşmesi kaçınılmaz hale geliyor.

> Yıkıcı yenilikçi teknolojileri şirketinize nasıl adapte ediyorsunuz? Bu konuda geçtiğimiz yıl yaptığınız en önemli proje/projeler ne oldu?

ING Bank olarak veri analitiği, yapay zeka, robotik, fintech'lerle iş birliği üzerinde araştırma, geliştirme ve yatırımlarımıza ağırlık verdik. Müşteri deneyiminde daha iyiyi hedefleyen, otomasyon ve verimlilik artışı sağlayacak altyapı yatırımlarımız da devam edecek. Tabii süreç ve teknolojiler kadar iş yapış şekillerimizde de iyileştirmeler yapıyor, değişime daha hızlı ayak uyduracak şekle getirmek için çaba harcıyoruz. Yeni çevik çalışma modelimiz, dijitalleşme konusunda bize esneklik sağlıyor. Bu çalışma modelini de daha fazla araç ve otomasyonla destekleyeceğiz. Ekosisteme yakın çalışıyoruz. Kurum içi girişimcilik faaliyetlerini destekliyoruz. Bu yıl özellikle;

Orange Lab tarafında; bir kurum içi girişimcilik projesi olarak 2016 yılında başlattığımız Xtrong kimlik doğrulama ürünümüz Silikon Vadisi'nden almış olduğu FIDO sertifikası ile dünya çapında bir ürün olduğunu kanıtladı. 500Startups, Endeavor, e-Tohum gibi ekosistemin önde gelen oyuncularını ile yaptığımız iş birlikleri meyvelerini vermeye başladı. Orange Lab'de sektöre de açık girişimcilik ve teknolojinin son trendleri hakkında etkinlikler düzenledik. Yeni yılda bomba

gibi etkinliklerle çıtayı daha da yukarıya taşımayı hedefledik. **İTÜ Çekirdek** tarafından düzenlenen Big Bang girişimcilik yarışmasında fikir aşamasından ticari ürüne varana kadar girişimcileri yöreklendirmek adına destekledik. 'ING Bank Fintech Özel Ödülü'nü verdik. İçimizden birçok arkadaşımızı bu sürece dahil ettik ve ING Bank mentorleri olarak girişimcilerin yanında olduk. **ING Hackathon**'un dördüncüsünü 'Sınırlarını zorla, geleceği hayal et' mottosu ile bu yıl ilk kez İstanbul dışında, Ankara'da Bilkent Cyberpark'ta gerçekleştirdik. Yarışa katılan 107 kişiye, 46 arkadaşımızı mentorlük etti ve 24 saatlik maraton sonucunda 27 proje geliştirildi.

> CIO'lar dünya kadar dijital dönüşümü tasarlamak, planlamak, hayata geçirmek için organizasyonlar kurmak noktasında yoğunlaşmıştı. Bundan sonra ise şirketlerinde dijital dönüşümü ölçmek ve faydayı ortaya çıkarmaya odaklanacaklar gibi görünüyor. Siz şirketinizde bunu nasıl yapacaksınız?

Biz kendimizi bankacılık lisansına sahip teknoloji şirketi olarak konumlandırıyoruz. ING Bank'ta Robotik Süreç Otomasyonu konusu ile 2017 yılının başından bu yana ilgileniyoruz. İlk robotumuz olan KGF robotunu, Nisan ayı başında canlı ortama aldık ve KGF giriş sürecini hızlı/hatasız hale getirdik. Şu anda canlı ortamda 33 robotumuz bulunuyor ve çeşitli operasyonel adımları gerçekleştiriyor. 2018 yılı sonuna kadar toplamda 100'den fazla robota ulaşmayı planlıyoruz. Teknolojinin dokunduğu her noktaya uçtan uca yatırım yapıyoruz. Yeni nesil bankacılığı güçlendirmeye yönelik çalışmalarımız kapsamında mobil uygulamalar ve kullanıcı odaklı tasarımı yanında ana odakları-

mızdan biri de yapay zeka destekli uygulamalar oldu. Bu konudaki önceliğimiz, doğrudan sistem entegrasyonu gerçekleştirmediğimiz süreçler olacak. BT çözümünün maliyetli ya da uygun olmadığı sorunların çözümünde robot kullanmayı düşünüyoruz. Hedefimiz, basit kopyala yapıştır yapan robotlar ile başlayarak, daha karmaşık robotlar için uygun ortamı sağlamak. Hedefimiz, bir süreci baştan sona, tüm olası durumları kapsayacak şekilde ilerletebilen uçtan uca robotlar geliştirmek.

> 2018 yılının belirleyici teknolojileri arasında yapay zeka, IoT, robotik, VR-AR gibi teknolojiler, blockchain, siber güvenlik, analitik vb. yer alıyor. Sizin öncelikleriniz neler olacak?

Aslında belirttiğiniz tüm anahtar kelimeler ING Bank ajandasında öncelikli olarak yer alıyor. 'Robot teknolojileri'ni süreçlerimize dahil etmeye başladık ve bu yıl uygulamalarımızda daha yoğun olarak kullanacağımıza inanıyorum. Korumaya çalıştığımız en önemli değerlerimiz 'veri' ve 'iş sürekliliği'. Bu nedenle 'siber güvenlik' alanında insana ve teknolojiye yaptığımız yatırımlarımız öncelikli olmaya devam ediyor. Bizim özel olarak üzerinde çalıştığımız 'yapay zeka' bankacılıkta çığır açacak yeni bir süreç. Bundan sonra da hayatımızda daha çok yer kaplayacak. Yeni sanayi devrimi olarak nitelendirdiğimiz Endüstri 4.0 etkiyle hızlı ve yoğun bir dönüşüm içerisindeyiz. İnsanoğlu bu dönemin hızıyla hareket ediyor, değişime açık ve hızlı ayak uyduruyor. Dolayısıyla şirketler için hızlı ve sağlam adımlar atmak önemli. Biz de ING Bank olarak teknolojiyle bankacılık alanında dünyaya örnek olacak öncü adımlar atmaya devam edeceğiz.

Müşteri odaklı yeni akıllı teknolojileri hayata geçireceğiz

TURKCELL MÜŞTERİ DENEYİMİ VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK, YENİ DÖNEMDE MÜŞTERİLERİNİN KENDİLERİNE ÖZEL GELİŞTİRİLEN ÜRÜN VE SERVİSLERLE İLGİLİ TÜM İŞLEMLERİNİ SANİYELER İÇERİSİNDE HALLEDEBİLECEKLERİ KİŞİSELLEŞMİŞ UÇTAN UCA DİJİTAL HİZMETLER SUNACAKLARINI AÇIKLIYOR. ÖZTÜRK, 2018 YILINI VE YAPACAKLARI İŞLERİ DEĞERLENDİRDİ

Dijital çağda CIO'ların yeni iş tanımları nasıl bir değişim gösterdi? Günümüzde CIO'ların şirketlerdeki temel iş alanları ne oldu?

Bilindiği üzere yaşadığımız dijital çağda neredeyse tüm iş yapış şekilleri de tamamen değişti. İşte bu değişim sürecinde de biz CIO'lara düşen en büyük görev bilgiyi değere dönüştürmek ve teknolojinin getirdiği yeni fırsatları kollamak oluyor. Şirket içeri-sindeki süreçlerin iyileştirilmesi ve maliyetleri düşürmek de biz CIO'ların diğer önemli görevleri arasında sayılabilir. Bu açıdan baktığımızda Turkcell de, müşterilerimizin ihtiyaçlarını daha hızlı ve güvenli bir şekilde karşılayabilmek için 1 Ağustos itibarıyla yapılan organizasyon değişikliğiyle Müşteri Deneyimi ile Bilgi Teknolojileri birimlerini birleştirdi. Başlıca amacımız müşterisini tanıyan, müşterinin ayak izini takip eden bir şirket olmak. Yeni dönemde tüm sınırları aşarak onların yanında oluyoruz. Dijital dönüşüm ile kumanda artık müşteride.

> Yıkıcı yenilikçi teknolojileri şirketinize nasıl adapte ediyorsunuz? Bu konuda geçtiğimiz yıl yaptığınız en önemli proje/projeler ne oldu?

Yeni dönemde müşteriler kendilerine özel geliştirilen ürün ve servislerle ilgili tüm işlemlerini saniyeler içerisinde halledebilecek. Bu kapsamda tüm kanallardan müşterilerine anlık olarak erişmeyi hedefliyoruz. Turkcell mühendislerinin geliştirdiği dijital imza, hızlı giriş, hesabım ve chatbot gibi hizmetleriyle birlikte uçtan uca dijital müşteri deneyimi sunuyoruz. Bunun yanı sıra 2018 itibarıyla mağazalarımızda tüm evraklı işlemleri dijitalleştiriyoruz. Bu sayede yıllık 150 milyon sayfa evrağı dijitalleştirecek, işlem sürelerinde yüzde 60 verimlilik sağlayacak ve 20 bin yetişkin ağacı da doğaya kazandıracğıız. Bu sayede Türk ekonomisine 40 milyon TL tasarruf sağlayacağız.

> CIO'lar düne kadar dijital dönüşümü tasarlamak, planlamak, hayata geçirmek için organizasyonlar kurmak noktasında yoğunlaşmıştı. Bundan sonra ise şirketlerinde dijital dönüşümü ölçmeye ve faydayı ortaya çıkarmaya odaklanacaklar gibi görünüyor. Siz şirketinizde bunu nasıl yapacaksınız?

Turkcell, tüm uygulamalarının bütün metriklerini 10 dakikalık gecikmelerle anbean görebilmeyi sağlayan bir sistem kullanıyor.

'Dijital Kokpit', tüm Turkcell yöneticilerinin ulaşabildiği elinin altında duran bir sistem. Bu sayede, şu anda örneğin fizy'yi kaç kişi kullanıyor, en çok hangi şarkıyı dinliyorlar ya da Dergilik'ten mesela Hakkari'de bugün kaç kişi dergi indirmiş görebiliyoruz. Bu verilere ulaşabilmek için saatler ya da günlerce beklemek gerekmiyor. Böylece herhangi bir durum oluştuğunda anında görüp müdahale etmek de mümkün hale geldi.

> 2018 yılının belirleyici teknolojileri arasında yapay zeka, IoT, robotik, VR-AR gibi teknolojiler, blockchain, siber güvenlik, analitik vb. yer alıyor. Sizin öncelikleriniz neler olacak?

Turkcell İletişim Mağazaları'nda artık tabletle hizmet veriyoruz. Şu anda 1431 bayide 6 bin 740 tablet var. Tabletle hizmet veren ilk operatörüz. Bu bize çok büyük kolaylıklar sağlıyor. Bunu yaparken dedik ki, bir adım daha CRM'i ileri götürebilir miyiz? Öyle bir yazılım yapalım ki, müşteri bayide geldiğinde tablete bakıp tarifelerini görsün, hangi tarifeyi seçerse, hangi cihazı seçerse daha uygun bulabilir? Bu uygulama Mart'ta sahada olacak. Mağazamızdaki görevlimiz müş-

TURKCELL MÜŞTERİ DENEYİMİ VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERKAN ÖZTÜRK

teri numarasını alıp tablet ekranından son 3 aylık kullanım ortalamaları, internet kullanımlarını görebiliyor. Bu verilere göre telefon seçimi, tarife önerileri yapabilecek. Cihazlar arasındaki karşılaştırmaları görebilecek. Ödeme seçeneklerini yine ekrandan müşteri bilgilerine bakarak sunacak. Satın alma işlemi tamamlanana kadar tüm süreçler tabletle gerçekleşecek. Artık statik satış, kişiye özel satış olacak. Bunun yanı sıra, saha temsilcilerimize de düzenli eğitimler sunacağız, 7/24 gerçek zamanlı eğitim programı vereceğiz. Ruh haline göre dinleme, ürün müdürünün inisiyatifıyla satışçıların önüne geçecek ekranlar olacak. Ayrıca müşteri temsilcilerimiz ihtiyaç durumunda her an chat uygulamasıyla tableten Turkcell Akademi eğitimine direkt bağlanabilecek. Hem satış hem iletişim hem eğitim tek bir platformda olacak. Ayrıca kendi kendine öğrenen yenilikçi chatbot uygulamamız ile en gelişmiş bot hizmetini sunmaya başlayacağız. Tüm dijital servislerimizde ve platformlarımızda ortak iletişim dili ile müşterilerimize yardımcı olacak yapay zeka tabanlı chatbot ürünümüz olması düşüncesiyle yola çıktık. Uyarladığımız chatbot çözümümüz tüm Turkcell servis ve platformlarda konumlandıracağımız Turkcell'in sanal asistanı haline gelecek. Türkçe destekli, yapay zeka tabanlı chatbotumuz ile müşterilerimizin her an, her yerde kolaylıkla bize ulaşabilmelerini ve çözüm odaklı olmayı hedefliyoruz. Teknoloji iş birliği ile başlattığımız chatbot çalışmalarımızı, tensorflow gibi açık kaynak kodlu makine öğrenmesi kütüphanelerini kullanarak bütünüyle Turkcell'de geliştirilen teknolojilerle sürdürüyoruz.

Teknoloji desteğiyle maliyetleri doğru yöneteceğiz

PANDA DONDURMALARI BİLGİ TEKNOLOJİLERİ MÜDÜRÜ ÇAĞATAY SÖZER, GEÇTİĞİMİZ YIL MATRIX SATIŞ PROJESİ VE ENDÜSTRİ 4.0'A YÖNELİK UYGULAMALARLA BAŞARILI BİR YIL GEÇİRDİKLERİNİ İFADE EDEREK BU YIL DA MALİYETLERİ DOĞRU YÖNETMEK İÇİN **ANALİTİK, GÜVENLİK, KVKK, ENDÜSTRİ 4.0 İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARINI YÜRÜTECEKLERİNİN ALTINI ÇİZİYOR. SÖZER, DİJİTALLEŞME İLE BİRLİKTE CIO'LARIN DEĞİŞEN ROLLERİ VE 2018 YILINI DEĞERLENDİRDİ**

PANDA DONDURMALARI BİLGİ TEKNOLOJİLERİ MÜDÜRÜ ÇAĞATAY SÖZER

Dijital çağda CIO'ların yeni iş tanımları nasıl bir değişim gösterdi? Günümüzde CIO'ların şirketlerdeki temel iş alanları ne oldu?

Dijital çağın kendini her alanda hissettirmesi ile CIO'lar bir karar vermek zorunda kaldı. Bu karar, CIO'ların oyunun içinde olup olmamasını belirledi. CIO'lar olmadan dijital dönüşümden bahsetmek söz konusu olamaz. CIO'lar ve BT liderleri hem stratejiden, hem de uygulamadan sorumludur. CIO'ların şirketlerde dijital çağ öncesi stratejik toplantılara katılması, gereksiz görülüyordu. Dijital çağ ile hem uygulamadan hem de stratejiden sorumlu olan CIO'lar, özellikle sahip oldukları stratejik bakış açısı ve dayanakları ile karar verici duruma geldiler. Böylece CIO'lar çok odaklı oldu. Doğru işgücünün konumlandırılması ve yeteneklerin disiplinlendirilmesi de görevlerinin bir parçası oldu. Bu durumda beraberinde, BT'nin İK ve kalite departmanları ile daha önce hiç olmadığı kadar beraber çalışmasını gerektirdi. Karar alma ve uygulama birbirinden farklı eylemler değildir. Karar alma ve uygulama eylemleri, senkronize edildiği zaman başarılı olunur. CIO'ların yeni dönemde başarı ölçüsü, kurum içindeki diğer departmanlarla ne kadar uyumlu çalıştığı ile doğru orantılı olacaktır. Bu senkronu yakalayamayan CIO ve BT liderlerinin oyunun dışında kalması, çok da şaşırtıcı olmayacaktır.

> Yıkıcı yenilikçi teknolojileri şirketinize nasıl adapte ediyorsunuz? Bu konuda geçtiğimiz yıl yaptığımız en önemli proje/projeler ne oldu?

Yenilik odaklı süreçler geliştirmek zorundayız. Bu süreçler

tamamen yeni süreçler olabileceği gibi, süreçlerin iyileştirilmesi de olabiliyor. Şirketimizin stratejileri doğrultusunda, doğru çözüm ve süreçleri geliştiriyoruz. 1984 yılında dondurma sektörüne giriş yapan Panda, kuruluşundan bu yana birçok ilklere imza attı. Yüzde 100 yerli sermaye ile Türkiye'de üretim yapan Panda, BT konusunda da yenilikçi projelere imza atıyor. Şirketimizin yenilikçi bakış açısı ile birlikte bizim için en önemli ve stratejik kısım olan 'Saha Satış'ın ilerlemesine yol açan 'Panda Matrix' projesini gerçekleştirdik. Bu proje ile 2017 yılında önemli ödüllere layık görüldük. Üretim süreçlerimizde Endüstri 4.0'ı ön plana çıkardık. Modern üretim tesisimizdeki cihazlardan elde ettiğimiz verileri okunabilir hale getirdik. Tüm bu süreçlerin iyileştirilmesi ve başarısı, şirketimizdeki tüm departmanların aktif katılımı ile gerçekleşti.

> CIO'lar düne kadar dijital dönüşümü tasarlamak, planlamak, hayata geçirmek için organizasyonlar kurmak noktasında yoğunlaşmıştı. Bundan sonra ise şirketlerinde dijital dönüşümü ölçmek ve faydayı ortaya çıkarmaya odaklanacaklar gibi görünüyor. Siz şirketinizde bunu nasıl yapacaksınız?

Bu büyük oranda doğru bir yaklaşım. Ölçemediğiniz süreci yönetemezsiniz. Süreçleri belir-

"DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN BİR SONU OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM. ÖRNEĞİN, ENDÜSTRİ 4.0 GERÇEKTEN DİPSİZ BİR KUYU. SENSÖRLER İLE BAŞLAYAN BU SÜREÇ YAPAY ZEKAYA KADAR UZANACAKTIR. KULLANICI VE MÜŞTERİ TARAFINDA, ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK VE SANAL GERÇEKLİK FARKLI TÜKETİCİ HAREKETLERİ DOĞURACAKTIR. BU ÖNGÖRÜLER DOĞRULTUSUNDA ALDIĞIMIZ STRATEJİK KARARLARI EYLEME DÖNÜŞTÜRECEĞİZ"

lemek ve iyileştirmek her ne kadar kaçınılmazsa, ölçmek de bir o kadar kaçınılmazdır. Şirketimiz içindeki tüm departmanlarla yaptığımız ortak çalışmalar, süreçlerin iyileştirilmesi ve ölçülmesi konusunda önemli rol oynadı. Panda Dondurmaları olarak biz, tüm şirket çalışanları ile ortak hareket etme yetisini kazanmış durumdayız. Ölçme konusunda belirlediğimiz KPI'lar, tüm departmanlarımız ve çalışanlarımızla ortak olarak belirlenmiştir. Stratejik olarak buna büyük önem veriyoruz.

> 2018 yılının belirleyici teknolojileri arasında yapay zeka, IoT, robotik, VR-AR gibi teknolojiler, blockchain, siber güvenlik, analitik vb. yer alıyor. Sizin öncelikleriniz neler olacak?

Dijital dönüşümün bir sonu olduğunu düşünmüyorum. Örneğin, Endüstri 4.0 gerçekten dipsiz bir kuyu. Sensörler ile başlayan bu süreç yapay zekaya kadar uzanacaktır. Kullanıcı ve müşteri tarafında, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik farklı tüketici hareketleri doğuracaktır. Bu öngörüler doğrultusunda aldığımız stratejik kararları eyleme dönüştüreceğiz. Kaçınılmaz olarak siber güvenlik, ilk sırada yer alacaktır. Son dönemde gündemimize oturan KVKK (Kişisel Verilerin Korunma Kanunu), 2018 yılında bizler için gene ilk sıralarda yer alacak. Analitik her zaman gündemimizde olacaktır. Verilerin ayrıştırılması, doğru verilerle hedefe hızlı ulaşmamızı her zaman sağlayacaktır. Bununla birlikte, 2018 yılı öngörülerine bakıldığında, maliyetlerin doğru yönetilmesi bu sene çok daha büyük önem kazancaktır.

2018 gündemimiz **analitik ve IoT**

ENERJİSA BİLGİ TEKNOLOJİLERİ DİREKTÖRÜ GÖKALP ÖĞER, YENİ TEKNOLOJİLERİN VERİYİ ŞİRKETLER İÇİN ALTIN DEĞERİNE DÖNÜŞTÜRDÜĞÜNDEN HAREKETLE CİO'LARIN DA ÖZELLİKLE MÜŞTERİ DEĞERİNDE KRİTİK ÖNEM TAŞIYAN İYİLEŞTİRMELER YAPTIĞINA DİKKAT ÇEKİYOR. ÖĞER, 2018 YILINI VE YAPACAKLARI İŞLERİ DEĞERLENDİRDİ

Dijital çağda CIO'ların yeni iş tanımları nasıl bir değişim gösterdi? Günümüzde CIO'ların şirketlerdeki temel iş alanları ne oldu?

CIO'lar, dijital çağda yeni teknolojilerin yaygınlaşması nedeniyle iş yapmak için yeni yollar açma şansı yakaladılar. Bulut bilgi işlem, hiperbağlantı, bellek içi bilgi işleme ve akıllı sensörler, verilerin şirketlerin altın değeri haline gelmesine neden oldu. CIO'lar yeni dönemde şirketlerinin teknoloji yol haritalarını proaktif bir şekilde şekillendirme ile müşteri değerinde ölçülü iyileştirmeler sağlamayı da görev tanımlarına aldılar.

> **Yıkıcı yenilikçi teknolojileri şirketinize nasıl adapte ediyorsunuz? Bu konuda geçtiğimiz yıl yaptığınız en önemli proje/projeler ne oldu?** Yıkıcı yenilikçi teknoloji tanımlı ya da tarifli, regülatif kuralların üzerindeki gelişmeler olarak değerlendiriyorum. Bu teknoloji gelişmelerini şirket içi sistemlerde çalışanlar ve hizmet sağladığımız servislerde, şirket dışında ise şirket ana faaliyetleri yönünde müşterilerimize katma değer sağlayacak servisleri üretme olarak planlıyor ve uyguluyoruz. Bu anlamda geçtiğimiz yıl ilk darband IoT platformu kullanılarak dijital sayaç okumasını gerçekleştirdik, IoT teknolojisini kullanarak şirket faaliyet alanındaki aydınlatma sayacı sistemleri için atmosferik roller yerine, uzaktan yönetilebilir akıllı sistemler oluşturduk.

> **CIO'lar dünya kadar dijital dönüşümü tasarlamak, planlamak, hayata geçirmek için organizasyonlar**

ENERJİSA BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
DİREKTÖRÜ
GÖKALP ÖĞER

kurmak noktasında yoğunlaşmıştı. Bundan sonra ise şirketlerinde dijital dönüşümü ölçmek ve faydayı ortaya çıkarmaya odaklanacaklar gibi görünüyor. Siz şirketinizde bunu nasıl yapacaksınız? Enerjisa dijital dönüşümde hangi noktada olduğunu, diğer grup şirketlerine göre yerini görmek için Sabancı Grubu'nda yapılan Dijital Dönüşüm projesi içinde yer aldı. Üst yönetim Dijital Dönüşüm projesini en üst seviyede destekliyor ve

aynı zamanda proje sponsorluğunu yapıyor.

> **2018 yılının belirleyici teknolojileri arasında yapay zeka, IoT, robotik, VR-AR gibi teknolojiler, blockchain, siber güvenlik, analitik vb. yer alıyor. Sizin öncelikleriniz neler olacak?** 2018 yılında şirketimizde analitik ve IoT merkezli projelerle, teknolojiye dayalı müşteri çözümleri öncelikli olarak yer alacak.

PLATIN DIGITAL TREND

Platin Dergisi ile birlikte dağıtımı yapılan, dijital iş ekonomisi yayını **Digital Trend Özel Eki** hem kamu hem de özel sektördeki karar vericilerin ve iş profesyonellerinin geleceği yorumlamasına, dijitalleşmenin işlerine ve sosyo ekonomik hayata nasıl yansıtacağına ilişkin öngörüler edinmesine destek olmayı amaçlıyor.

DIGITAL TREND MART SAYISINDA NELER OLACAK

- > IoT ve dönüştüreceği sektörler
- > Akıllı ofislerin vazgeçilmezi, Digital baskı yönetimi
- > Çağrı merkezinden başka herşey!
- > Müşteri deneyiminde fark yaratmanın arkasındaki güç Lojistik ve tedarik zinciri yönetimi
- > Dijital çağın akıllı depoları; Veri merkezleri

Siz de yerinizi alın..

Bilgi için:
info@tazefikirevi.com

İçimizdeki güç, yazılımdan çok daha fazlası!

Satış, servis ve lojistik konularında

Yazılım

Projelendirme

Danışmanlık

**Barındırma ve Destek hizmetlerimiz ile
dijital dönüşümünüzde yanınızdayız.**